БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН

№ 61 (5593) МАРТЫН 28 ВТОРНИК 1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

Ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые манай республикын колхозууд нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэхэ бүхы арга боломжотой.

Нүхэд малшад, парти ба правительствын сталинска анхаралда харюу болгон, малажалаа улам хурданаар хүгжөөе!

Малажалаа улам саашадань хүгжөөе!

Колхозно ба совхозно ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй (1949 — 1951 онуудай) түсэб тухай парти, правительствын түүхэтэ тогтоолой гараһанһаа хойшо нэгэ жэл болуутайхан байна. Энэ болзор соо манай ороной колхозууд болон совхозуудта ямар хүдэлмэринүүдэй хэгдэһэн ба хэгдэжэ байһан тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Тогтоол тодорхойгоор хэлэжэ үгэнэ.

Манай республикын колхозууд ба совхозуудта гурбан жэлэй түсэбэй гараһанһаа хойшо горьтой хүдэлмэри ябуулагдаа. Тус тогтоолой баталагдаһан түрүүшын жэлдэ — 1949 ондо республика дотор үхэрэй тоо толгой —14,1 процент, тэрэ тоодо үнеэдэй—13,4 процент, хони, ямаанай —22,2 процент, гахайн — 62,9 процент, шубуунай — 169,2 процент олошорһон байна. Республика дотор ашаг шэмэтэ малай 88 шэнэ фермэ эмхидхэгдэжэ, колхоз бүридэ дүрбэн фермэ байгуулха гэһэн зорилго бэелүүлэгдээ. Гурбан жэлэй түрүүшын жэлдэ үхэр үсхэбэрилхэ түсэбөө 13 аймаг, хони, ямаа—13 аймаг, гахай —17 аймаг, шубуу—9 аймаг дүүргэһэн, үлүүлэн дүүргэһэн байна. Тиихэдэ колхозно фермэнүүдтэ 1953 ондо байха малай тоо толгойн тогтоогдомол минимумые үхэрөөр — 124 колхоз, хони, ямаагаар —82 колхоз, гахайгаар — 24 колхоз дүүргэһэн байха юм.

Нютагуудтахи олонхи партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд гурбан жэлэй түсэбэй гараһанһаа хойшо малажалые хүгжөөхэ асуудалнуудые түрүүшын ээлжээндэ табижа, тэрэниие хүтэлбэрилгэдөө эрид хубилалта хэбэ. Гээгдэнги колхозуудые урагшань татаха тушаа тэдэнэрэй зүгһөө илангаяа ехэ анхарал табигдадаг болобо. ВКП(б)-гэй Кяхтын, Хориин айкомууд ба аймгүйсэдкомууд гээгдэнги колхозуудта гол анхаралаа табихын хажуугаар малажалай түсэбэй дүүргэлтые саг үргэлжэ хинан шалгадаг, дутуунуудые усадхалгада үдэр бүриин туһаламжа үзүүлдэг, правленинүүдэй түрүүлэгшэнэрэй, партийна эхин организацинуудай, мүн фермые даагшадай тоосоое дууладаг байна. Иимэ хүтэлбэриин аша үрөөр энэ хоёр аймаг гурбан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргөэ. Тэрэшэлэн энээнһээ урда тээ республика дотор гээгдэжэ ябаһан Кударын аймагай колхозууд гурбан жэлэй түсэбэй гараһанһаа хойшо малажалаа эрид хүгжөөжэ, нилээд ехэ амжалта туйлаа.

Ниитын малай тоо толгойн олошорхотой хамта, мүн тэдэнэй үүлтэр һайжаржа, ашаг шэмэнь нилээд дээшэлһэн байна. Тэрэнэй ашаар республикын колхозууд 1949 ондо 1948 онойхиһоо нилээд ехэ һү, мяха, брынзэ, үндэгэ гүрэндэ тушаажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

Республикын колхозууд гурбан жэлэй турша соо зоотехническэ барилгануудые олоор түхеэрхэ зорилготой. Тиин, түрүүшын жэлдэ бүхы республикамнай малай байрануудые бариха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэө. Энэ талаар Заиграйн, Сэлэнгын аймагууд һайн жэшээ харуулна.

Малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбэй дүүргэлтын ябасые юрэнхыдэнь хаража үзөөд байхада, манай республикада нэгэ хэды амжалтанууд туйлагдаһаншье һаа, дутуунууд үшөөл олон байна. Колхозно фермэнүүдтэ хүшэр хүндэ хүдэлмэринүүдые механизацилха талаар илангаяа ехэ дутуунууд бии. Оройдоо 5 колхоз электрын хүсөөр хониной нооһо хайшалдаг болоһон, тиихэдэ тэжээл бэлэдхэлгые, үнеэ һаалгые механизацилха мэтын шухала хүдэлмэри хэгдээгүй шахуу байна. Мүн малажалай кадрнуудые бэлэдхэхэ, һургаха, зоотехническэ ба ветеринарна хүдэлмэрие һайжаруулха талаар дутуунууд олон.

Ниитын малай тоо толгойе олошоруулгаар, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлгээр Курумканай, Түнхэнэй, Заиграйн аймагууд ехэ гээгдэлтэй. Эндэхи партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд малажалые халирхайгаар, ёһо тэдыгээр хүтэлбэрилдэг, гээгдэнги колхозуудта анхаралаа багаар табидаг, колхозуудай түрүүлэгшэнэр, партийна эхин организацинуудай секретарьнуудһаа шанга эрилтэ хэдэггүй, тэдэнэрэй хүдэлмэрие шалгадаггүй байха юм. Тэрэнэй эсэстэ эдэ аймагууд малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбэй дүүргэлтые таһалдуулаа.

Ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые дүүргэхэ хэмжээнүүд тухай 1949 оной июниин 13—14-дэ болоһон ВКП(б)-гэй Обкомой 5-дахи пленумэй эрилтые бодото хэрэг дээрэ бэелүүлхэ гээшэ нютагуудтахи партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай шухалын шухала зорилго мүн. Республикын аймагууд, колхозууд ба совхозууд малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб тушаа парти ба правительствын тогтоолые дүүргэлтын ябаса тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолой ёһоор 1950 ондо гэжэ тогтоогдоһон ниитын ашаг шэмэтэ малай ба шубуунай тоо толгойе эрид олошоруулха ба тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ болоно. Тиихын тулада малай байдал, харууһые һайжаруулха, үбэлжэлгэ ба түл абалгые гарзагүйгөөр дүүргэхэ, тэжээлэй бата бэхи база байгуулгада мүнөөнһөө эхилээд шухала анхарал табиха ёһотой.

Малажалые улам саашадань хүгжөөлгэдэ зорюулагдаһан парти, правительствын өнэ түүхэтэ тогтоолоор зоригжоһон манай республикын колхозууд ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд 1950 ондо социалистическэ мүрысөөе улам эршэтэйгээр дэлгэрүүлэн, шэнэ амжалтануудые туйлахань лабтай. Партийна, советскэ органуудай зорилго хадаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолые үргэн ниитэ колхознигуудта гүнзэгыгөөр ойлгуулжа үгэхэ, тэдэнэрэй үйлэдбэриин ба политическэ эдэбхиие толгойлон хүтэлбэрилжэ, малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ ябадал хангалга болоно.

Ниитын малажалай саашанхи дэбжэлтын түлөө

Малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэбди

Ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбэй дүүргэлтын ябаса тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолые халуунаар угтажа һайшааһан Иволгын аймагай Каленовско сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд адуу малай тоо толгойе бүри олошоруулха, тэдэнэй ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ зорилго урдаа табяад, 1950 ондо малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб байгша оной ноябриин 1-дэ дүүргэхэ гэһэн уялга абаба.

Тиихэдэ һүнэй-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэд үнеэн бүриһөө 1500 литр һү һааха, абаһан түлнүүдээ нэгэшье хоролтогүйгөөр тэнжээхэбди гэжэ мэдүүлбэ. Тус фермын үнеэд олоороо түрэжэ байна. Тэрээнтэй хамта, һаалишад һү һаалгаяа дээшэлүүлхэ талаар шухала хэмжээнүүдые абажа байха юм.

Түрүү ажалаараа республика соо элитэ болоһон һаалишад Казанцева, Кривоконова, Овчинникова гэгшэд тус бүридөө 250 литр һү һаагаад байна.

Түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэбди

Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой (Суулга) малшад парти ба правительствын шэнэ тогтоолые халуунаар угтаад, малай үбэлжэлгэ ба түл абалгые нэгэшье хоролтогүйгөөр үнгэрөөхэ гэжэ шиидэбэ.

Эндэхи түрүү малшад түл абалгын эхилһэнһээ хойшо яһала һайн үрэ дүн харуулжа байна. Жэшээлхэдэ, хониной-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэ Дашима Ендонова 120 хониноо 120 хурьга абаад, бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ байха юм. Һаяар нүхэр Ендоновагай харууһалдаг үшөө олон хонид түрэхэнь.

1950 ондо түсэбһөө гадуур хэдэн олон хонидые үсхэбэрилхэбди гэжэ энэ фермынхид мэдүүлнэ.

Ц. Бальжинимаев.

Малажалаа улам хүгжөөхэ

ЯРОСЛАВЛЬ, мартын 24. (ТАСС). Ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые дүүргэлгын ябаса тухай парти ба правительствын тогтоолые областиин малшад угаа ехэ баяртайгаар угтаба.

Энэ тогтоолые бэелүүлхэ талаар үнгэрһэн жэлдэ область дотор ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Колхозуудта малажалай 2 мянга гаран фермэнүүд эмхидхэгдээ, малай олон зуугаад байранууд баригдаа. Ярославска, Некрасовска, Углическа ба бусад районуудай хүдөө ажахын олон артельнүүд малай ашаг шэмые хоёр дахин дээшэлүүлбэ. Колхоз бүхэн 4 — 4 фермэтэй болоо, тэдэ фермэнүүдэй зариманиинь оньһожоруулагдаа.

Ниитын малажалай дэбжэлтын түлөө тэмсэлэй жэшээе «Красный коллективист», «Горшиха», «Новый быт», «Искра социализма» ба бусад хүдөө ажахын артельнүүдэй колхознигууд харуулна, тэдэнэр үнеэн бүриһөө 3—4 мянган литр һү һаана.

СССР-эй Верховно Соведэй депутат Л. Н. Гунинагай хүтэлбэрилдэг «Красный коллективист» гэжэ хүдөө ажахын артелиин малшад илангаяа ехэ амжалтануудые туйлаа. Парти ба правительствын тогтоол дотор энэ колхоз тухай хэлэгдэнэ. Ниитын малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб өндэ болзорһоо урид — нэгэ жэл соо дүүргэгдээ.

Малажал хадаа хамагай олзото һалбари болоо. Энэ жэлдэ колхозой ниитэ олзонь 835 мянган түхэриг болобо, тэдэнэй 720 мянган түхэригынь малажалһаа ороо.

Тус артелиин фермэнүүд дээрэ колхознигууд 10 — 15 жэл ажаллана. Жэшээлхэдэ, тугалша нүхэр Соловьева 1500 гаран тугал түлжүүлээ. Социалистическэ Ажалай Герой һаалиша Ф. Я. Шутова үнеэн бүриһөө 5300 литр һү абаа.

Малажал тухай парти ба правительствын тогтоол хадаа шэнэ амжалтануудые туйлахын түлөө тэмсэлдэ колхознигуудые зоригжуулна. Малшад энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 5 мянган литр һү һааха зорилго табяад байна.

Сибириин малшадай үгэ

НОВОСИБИРСК, мартын 24. (ТАСС). Барабинска талын ба областиин бусад районуудай малшад малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые дүүргэлгын ябаса тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолые угаа ехэ баяртайгаар угтаба.

Новосибирскэ районой «Красный партизан» колхозой түрүүлэгшэ Социалистическэ Ажалай Герой С. И. Васютин иигэжэ мэдүүлбэ:

— Манай колхоз бүхы түрэлэй малаар гурбан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ. Мүнөө хүдөө ажахын артелиин дүрбэн фермэнүүд дээрэ дайнай урда тээхиһээ хоёр дахин олон мал үдэжэ байна. Советскэ зоотехническэ наукын туйлалтануудые нэбтэрүүлэн, бидэнэр үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө дунда жэшээгээр 2670 литр һү һаагаабди. Тиихэдэ манай малажалай мастернууд һаалишад В. Решетина, А. Бардугина гэгшэд даалгагдаһан үнеэн бүриһөө дунда жэшээгээр 3 мянган литр һү һааба.

Ехэ юумэ хэгдээ, гэбэшье үшөө ехэ юумэ бүтээхэ хэрэгтэй байна. Парти ба правительствын тогтоол хадаа колхозууд тухай сталинска анхаралай шэнэ гэршэнь мүн ба малажал тушаа манай дайшалхы программа болоно.

Энэ асари ехэ программые бэелүүлхын тула бидэнэр хүсэ шадалаа хайралхагүйбди.

ҮНДЭР БАЯН УРГАСА ХУРЯАХАБДИ

Колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудай хабарай тарилгада бэлэдхэлэй ябаса тухай ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоолые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан коллективэйнгээ суглаан дээрэ Иволгын МТС-эй директорые политическэ талаар орлогшо нүхэр Борисов иигэжэ хэлэбэ:

—Манай парти ба правительство социалистическэ хүдөө ажахые улам саашадань хүгжөөхэ, ажалшадай ажана тэниглэн байдалые һайжаруулха хэрэгтэ үдэр бүриин халуун оролдолго гаргана. Гүрэмнай колхозууд ба МТС-үүдтэ жэл ерэхэ тудам бүри олон оньһото машинанууд ба бусад шухала хэрэгсэлнүүдые үгэнэ. Тиимэһээ бидэнэр үндэр ургаса хуряажа шадаха дүүрэн арга боломжотой байнабди.

Хабарай тарилгада бэлэдхэлэй ябаса тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй энэ тогтоол бидэнэрэй саашанхи хүдэлмэриин шухала программа мүн. Тус тогтоол соо үндэр ургаса хуряаха дэлгэрэнгы замууд заагданхай. Бидэ механизаторнуудай зорилго хадаа парти, правительствын энэ халуун оролдолгодо харюу болгон харьяата колхозуудтаа ехэнүүд талмайнуудһаа үндэр ургаса хуряаха ябадал туйлалга болоно.

Удаа тээнь, хэдэн олон бригадирнууд, механигууд ба трактористнууд үгэ хэлэжэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолые һайшаагаа. Тиин, Иволгын механизаторнууд 1950 ондо харьяата колхозуудайнгаа ехэнүүд талмайнуудһаа үргэлжэдөө үндэр ургаса хуряалгадань бүхы хүсөөрөө туһалха, 1000 гектарһаа га бүриин 100 пүүд ургаса хуряаха, 15 хүсэтэй трактор бүреэр зөөлэн хахалалгада оруулан 400 гектар газар элдүүрилхэ, тракторна хүдэлмэринүүдэй өөрынь үные химдаруулжа, 50 мянган түхэриг мүнгэ, 40 тонно горючи арбилха гэжэ дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялгануудые абаба.

Тиихэдэ тракторна бригадануудай бригадирнууд нүхэд Медведев, Каленых, Бурков ба бусад полевой хүдэлмэринүүдые богони болзор соо, агротехническэ үндэр шанартайгаар үнгэргэжэ, трактораар элдүүрилһэн участогууд дээрэһээ 15—18 центнер ургаса хуряахабди гэжэ мэдүүлбэ.

МТС-эй коллектив мүнөө жэлэй тарилгада бэлэдхэлые урдынхиһаа һайнаар үнгэргэжэ байха юм. Бүхы тракторнууд ба хүдөө ажахын машинануудай заһабарилгые бүри февраль соо дүүргээ һэн. Мүнөө бүхы бригадануудынь даалгабаринуудаа абаад, үндэр ургасын түлөө мүрысөөндэ, бүри эршэмтэйгээр оролсобо.

А. Нагаслаев.

КРАСНОДАРСКА ХИЗААР. Михайловска МТС-эй эрхим шанарай бригадые СССР-эй Верховно Соведэй депутат И. Н. Шацкий хүтэлбэрилнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус бригада Курганинска районой «Красный Аксай» колхоздо шэниинэ тарижа байна.

ТАСС-эй фотохроника.

Эрхим механизаторнуудта грамотанууд барюулагдаба

Һаяхан Иволгын МТС-эй механизаторнуудай суглаан дээрэ 1949 ондо эрхим амжалтануудые туйлаһан түрүү трактористнууд ба комбайнернуудта СССР-эй хүдөө ажахын Министерствын Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаба.

Хүндэлэлэй грамотада тракторна бригадын бригадирнууд И. Каленых, П. Шмелев, Д. Гырылов, трактористнууд А. Бурков, Ц. Банеев, А. Мясникова, түмэршэ дархан М. Бобков ба комбайнернууд В. Загузин, У. Дашинимаев гэгшэд хүртэбэ.

XVI ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИИН ДЕЛЕГАДУУДАЙ АНХАРАЛДА

XVI областной партийна конференци 1950 оной апрелиин 1-дэ, үдэшын 8 часта, Соведүүдэй 2-дохи Байшангай Сталинска зал соо нээгдэхэ.

Делегадуудые регистрацилга ВКП(б)-гэй Обкомдо хэгдэнэ. (Соведүүдэй 2-дохи Байшан, нэгэдэхи дабхар, 12-дохи таһалга) №№ 32, 01 ба 6-19 телефонуудаар хандажа мэдэхэдэ болохо.

ВКП(б)-гэй Обком.

XVI областной партийна конференциин хүндэлэлдэ

5 һарын түсэбэй түлөө

Улан-Удын городской электростанциин электромеханическа мастерскойн коллектив һунгалтануудай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ хабаадалсажа, квартальна түсэбөө болзорһоонь урид 127,7 процент дүүргэөд, электростанциингаа Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэһэн юм.

Эдэнэр областной партконференцидэ зорюулан тэрэ мүрысөөгөө саашань үргэлжэлүүлжэ байна. Эндэ ажалладаг 10 гаран механигууд болон токарьнуудай дунда үдэрэйнгөө нормые дүүргэдэггүй нэгэшье хүн үгы. Мастерскойнхид апрелиин 1 болотор 5 һарын даалгабари дүүргэхэ зорилго табяад, үдэрэйнгөө даалгабарие 140—150 процент дүүргэнэ.

XVI областной партийна конференци хадаа манла ехэхэн событи гээшэ. Тиин, бидэнэр бүхы советскэ хүнүүдтэл адли, али нэгэн событиие ажалай шэнэ шэнэ амжалтануудаар угтадаг заншалтайбди, — гэжэ мастерскойе даагша Иван Кириллович Ананин омогтойгоор хөөрэнэ.

Иигэжэ эбтэйгээр, нэгэн хүсэлэнтэйгөөр хүдэлмэрилдэг коллективэй абаһан уялгаяа бодото дээрэнь дүүргэхэ байһандань ямаршье ажаг һэжэг байхагүй.

Г. Бадмаев.

Ажалайнь бүтээсэ ургана

Промкооперациин Управлениин «Кооператор-комсомолец» гэжэ олзоборилгын артелиинхид XVI областной партийна конференциин хүндэлэлдэ квартальна түсэбэйнгөө дээдэ тээ 100.000 түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаха гэһэн уялгаяа абаад, стахановска вахтада жагсаһаар недели болобо.

Конференциин эхилхэ үдэрые ажалай үндэр бүтээсээр угтахын тула тус артелиин цехүүд социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ. Үнгэрһэн долоон хоног соо валенка дарадаг цех (начальнигынь нүхэр Подкорытов) халаанайнгаа даалгабарие ходо-доо дүүргэжэ байна. Тус цех мүнөө артель соогоо түрүүлжэ ябана.

Мүн портновско цехынхид энээнһээ урда ээлжэ ябаһан түрүү һууриая валенка дарагшадһаа буляан абахын тула эршэ зангидан хүдэлмэрилжэ байна.

Солото стахановецууд нүхэд Кустов, Кушнарёва ба Родионова гэгшэд үдэр бүхэндэ нормоё 178,5 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Модошодой амжалта

Хориин леспромхозой «Патай горхон» гэжэ модо бэлэдхэлгын участогай (начальнигынь нүхэр Севостьянов) модошод 1949—50 онуудай сезон соо социалистическэ мүрысөөнэй тугые дээрэ үргэн ябажа, Эхэ орондоо эльгээр ехээр модо үгэхэ талаар нүхэр Сталинда эльгээһэн бэшэг соо абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэлтэйгөөр дүүргэбэ.

Мартын 20-ной байдалаар тус участогай кадрова хүдэлмэришэд ба сезоннигууд модо бэлэдхэхэ сезонно түсэбөө 110,4 процент, шэрэлгээ 107,7 процент дүүргэбэ. Тиин, энэ сезон соо 44.172 кубометр модо бэлэдхэжэ, 43,118 кубометр модо шэрэбэ.

«Патай горхон» участогай модошод амжалтануудаа һанаагүй амарбагүй. XVI областной партийна конференциин хүндэлэлдэ сезоной дүүрэтэр үшөө 1000 кубометр модо бэлэдхэхэ уялга абаад, социалистическэ мүрысөөнэй долгиные улам эршэдхэнэ.

Б. Намжилон.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Хүтэлбэриингөө арга методые эрид һайжаруулха

☆

(Тарбагатайн аймагай VII партиина конференциһээ)

☆

Большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлэй туг доро Тарбагатайн аймагай VII партийна конференци үнгэрбэ. Элидхэл хэлэһэн ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Алябьев, мүн үгэ хэлэһэн делегадууд үнгэрэгшэ жэл соо тус аймаг зарим амжалтануудые туйлаба гэжэ тэмдэглэбэ. 1949 ондо аймагай колхозууд таряа тушааха гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 32 мянган пүүд таряа тушааһан ба колхознигуудай ажалай удэртэ ехэшэг таряа талха хубааһан байна. Үхэр, хони ямаа, гахай үсхэхэ талаар гүрэнэй түсэб дүүргэгдэнхэй. Аймагай МТС-үүд тракторна худэлмэринүүдэй түсэбые үлүүлэн гүйсэдхөөд, трактор машинануудые заһаха ажалые амжалтатайгаар дүүргэбэ. Нютагай промышленностиин предприятинууд нилээд һайнаар худэлдэг болоо.

Гэхэтэй хамта, аймаг дотор эхэ малнуудай тоо толгой удаанаар олошоруулагдана. Тиимэһээ мал үсхэхэ хэрэг хангалтагүй. Колхозууд жэл бүри хэдэн зуун толгой мал худалдажа абаха баатай болоно. Энээн тухай элидхэлдэ өөрөөшье, мүн делегадууд Михалев («Искра» колхозой малажалые даагша), Покацкий (Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн), Наталин ба бусад хэлэбэ. Делегат нүхэр Русин иигэжэ хэлэбэ:

—Калининай ба Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозуудта үбһэ тэжээл үрилтэдэ ороһон байгаа. Тиигээд, малынь үхэжэ эхилбэ. Гэбэшье, аймагай хүтэлбэрилэгшэд энээндэ ехээр һанаагаа зобоногүй.

Аймаг хабарай тарилгада хангалтагүйгөөр бэлэдхэжэ байна. Зарим колхозуудта үрһэ хүрэнгэ тарилгын кондицида хүргэгдөөгүй, тоног зэмсэгүүд муугаар заһагдана. Агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудай түсэб оройдоо 50—70 процент дүүргэгдээ.

ВКП(б)-гэй айком ба аймгүйсэдком ойро зуурын кампанинуудые үнгэргэлгэдэ хамаг һаналаа табижархёод, холын хараатай, перспективнэ асуудалнуудые шиидхэдэггүй байгаа. Таряан-ажалые наукын ёһоор эрхилхэ хэрэгтэ анхарал табигданагүй. Малай үүлтэр ба ашаг шэмые дээшэлүүлхэ худэлмэри хэгдэдэггүй, һүтэй үнеэдэй гүүртэнүүд бии болгогдодоггүй, сабшалан үргэдхэхэ ба һайжаруулха хэмжээ абтадаггүй, малажал дээрэхи хүндэ худэлмэриие механизацилха ба электрификацилха асуудалнууд шиидхэгдэдэггүй байна. Мүн культурна байгуулалтаар аймаг гээгдэжэ ябана.

ВКП(б)-гэй айком, аймгүйсэдком ба тэрээнэй худөө ажахын таһаг колхозуудые тус тустань бэшэ, харин нэгэн адляар хүтэлбэрилдэг. Тиимэһээ урдань гээгдэжэ ябаһан колхозууд (Кагановичын нэрэмжэтэ, «Красный партизан», «Путь Ленина») мүнөөшье тэрэл гээгдэнги хэбээрээ байһаар.

Конференциин делегадууд партиин айкомой үшөө нэгэ буруу методые шүүмжэлбэ. Тэрэнь юуб гэбэл, ажахын кампанинуудые үнгэргэхэдөө өбтэй эмхитэйгээр бэшэ, харин штурм хэжэ үнгэргэдэг ябадал болоно. Тиихэ зуураа айком хэмгүй олон түлөөлэгшэдые колхозуудта гаргадаг. Тэдэ түлөөлэгшэдэй заримань колхозуудай правленинүүдэй оперативна хүтэлбэридэ хамааралсажа, зарим ушарнуудта һаад хэдэг, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые ба үүсхэлтэйгээр худэлмэрилхэ ябадалые бага болгодог байгаа. Тэрээнэй хажуугаар тэдэ түлөөлэгшэдэй заримань парторганизацяар дамжуулан өөһэдынгөө хэрэгые бүтээдэггүй, харин ноёрхохо, захирха аргаар хэрэгээ бүтээдэг байба. ВКП(б)-гэй айком болбол аймгүйсэдком ба тэрээнэй таһагуудай дүүрэн хэжэ шадаха жэжэ-жэжэ асуудалнуудые бэе дээрээ даажа абадаг байһан тулададаа, ехэнүүд асуудалнуудые анхаралһаа алдадаг, партийна хиналта бэелүүлхэ уялгаяа мартадаг байгаа гэжэ делегадууд шүүмжэлбэ.

ВКП(б)-гэй айкомой бюро, түбхын түрүүндэ айкомой нэгэдэхи секретарь байһан нүхэр Балханов хадаа кадрнуудые большевистскэ принципээр бэшэ, харин танил талын ёһо баримталжа энэ тэрэ худэлмэридэ табидаг байгаа гэжэ шүүмжэлэл гараба. Нэгэ газарта ажал унагааһан хүниие нүгөөдэтэ абаашажа табидаг буруу метод ехэдэһэн байха юм. Энэнь кадрнуудые партийна ёһоор хүмүүжүүлхэдэ, мүн тэдээндэ даалгагдаһан худэлмэриие һайжаруулхада һаад хэдэг байба.

Коммунистнуудые марксистско-ленинскэ һургаалаар зэбсэгжүүлхэ хэрэгтэ байһан ехэнүүд дутагдалнууд конференци дээрэ элирхэйлэгдэбэ. Хэдэн олон кружогууд ба политһургуулинуудта занятинууд идейнэ доодо хэмжээндэ үнгэргэгдэнэ, хүтэлбэрилхы худэлмэрилэгшэд марксистско-ленинскэ теориие бэеэ даан шудалха хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандана. Гэбэшье, партиин айком эдэ дутуунуудые үгы хэхэ тушаа хэмжээ абанагүй.

Олон делегадууд айкомой бюрогой, илангаяа нэгэдэхи секретарь байһан нүхэр Балхановай худэлмэридөө хэрэггүй метод хэрэглэдэг байһаниие хатуугаар шүүмжэлбэ.

Бюрогой худэлмэридэ коллегиальнаар, хамтаараа зүбшэн хэлсэжэ асуудалнуудые шиидхэдэг ябадал байгаагүй. Нүхэр Балханов бюрогой гэшүүдэй ба партийна эдэбхитэдэй үгэ дуулдаггүй, гансал захиралтын ёһоор, бюроһоо гаduур, гансаараа олон асуудалнуудые шиидхэдэг байба. Бюрогой худэлмэридэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл байгаагүй. Бюрогой гэшүүд Балхановһаа гайхаад, тэрээнэй хуули буса ябуулгануудые эрид буруушаадаггүй байба.

— Манай аймагай партийна организацида шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл хүсэд һайнаар дэлгэрхэ аргань үгы байгаа. Юуб гэбэл, нүхэр Балханов шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлдэ дурагүй байһан юм. Хэрбээ хэн нэгэн тэрээниие шүүмжэлээ һаань, нүхэр Балханов хожомынь харюу үһөөгөө абаха гэжэ оролдодог байгаа. Иимэ оршон байдалда ямаршье суглаан дээрэ дутуунуудаа гаргадаггүй, харин бэе бэеэ магталсаад байдаг һэмди, — гэжэ делегат нүхэр Тупикин хэлэбэ.

Энээнһээ гадна нүхэр Балханов гүрэнэй интересые хамгаалха үзэлэлээр колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые, партийна эдэбхитэдые хүмүүжүүлдэггүй байгаа. Нүхэр Балханов болбол таряа тушаалгаар түрүү зэргэдэ гаража һайрхахын тулада гүрэндэ тушаагдаһан тарян дээрээ хуурмаг тоо нэмэжэ оруулхые бэлэдхэлнүүдэй Министерствын түлөөлэгшэ нүхэр Штри гэгшые баадхаһан байха юм.

Конференци айкомой тоосоото элидхэл тушаа дэлгэрэнгы шиидхэбэри абаба. Мүн партиин айкомой шэнэ составые ба шалгалтын комиссиие һунгаба.

Коммунистическэ партиин ба советскэ арадай вождь И. В. Сталинда эльгээгдэхэ баярай телеграммые конференциин делегадууд нэрьемэ альгаташалган доро баталан абаба.

* * *

ВКП(б)-гэй айкомой эмхидхэлэй пленум боложо, айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр Д. А. Алябьев, секретарьнуудаар А. М. Ерчев ба А. Е. Шустов һунгагдаба. Мүн айкомой таһагуудые даагшанар ба аймагай газетын редактор баталагдаба.

Ажал худэлмэреэ гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ

☆

(Зэиграйн аймагай партийна конференциһээ)

☆

ВКП(б)-гэй айкомой тоосоото элидхэл нёдондо жэлэйнгээ дүнгүүдые гаргалгада гол түлэб зорюулагдаһан байгаа. Үнгэрэгшэ 1949 он соо тус аймаг ниитын малажалые хүгжөөхэ түсэбөө дүүргээгүй. Энээнэй гол шалтагаан гэхэдэ, малай олоороо һубайралга болоно. Тэрээн дээрэһээ 2,5 мянган толгой түл дутуу абтаа. Гадна, үбһэ тэжээл дутуу, харууһалга муу байһан дээрэһээ зарим колхозуудта мал олоор үхэһэн байна. Мүн дотоодын хэрэгсэлдэ гээд мал олоор гаргашалагдана.

Аймагай колхозууд худөө ажахын продуктнуудые тушааха түсэбөө 1949 ондо дүүргээгүй, энэ оной эхинһээ хойшо мүн лэ гээгдэжэ ябана.

Заиграйн аймагай экономиколой модоной предприятинууд ехэхэн һуури эзэлнэ. Гэбэшье, тэдэ предприятинууд үшөөл хангалтагүйгөөр худэлмэрилнэ. Модо шэрэхэ түсэб таһалдахын аюулда оронхой. Нүхэр Сталинда эльгээһэн бэшэг соогоо абаһан уялгануудаа хэдэ хэдэн предприятинууд дүүргээгүй. Тэдээнэй заримань жэгдэ бэшээр, гарзатайгаар худэлмэрилнэ. Теэд, партиин айком эдэ дутагдалнуудай үндэһэн шалтагаануудые мүнөө хүрэтэр элирүүлэн гаргаагүй.

Ой модоной предприятинуудай худэлмэришэдэй гэр байра болон ажаһуудал мүнөө хүрэтэр хангалтагүй байһан зандаа. Илангаяа холын участогуудта лекци ба элидхэлнүүдые уншалга, кино ба концертнүүдые харуулга гэхэ мэтэ муугаар табигдаһан байна.

Нютагай промышленностиин предприятинууд даалгабаринуудаа бүришье муугаар дүүргэнэ. Тэдээнэй бүтээн гаргаһан продукциин өөрын үнэ сэн тон ехэ, шанарынь тон муу байха юм. Нютагай ресурснууд ба арга боломжонууд дууһан хэрэглэгдэдэггүй.

Конференциин делегадууд худалдаа наймаанай организацинуудай худэлмэриие шангаар шүүмжэлбэ. Юуб гэхэдэ, тэдэнь үргэн ниитын үдэр бүриин эрилтые хангадаггүй, худалдан абагшадые зарим ушарнуудта мэхэлхэ ябадал гаргадаг, 0,5 миллион түхэриг гүрэнэй мүнгые үрилтэ ба хулгайда оруулһан байна.

Заиграйн аймаг үнгэрэгшэ жэлдэ бүхы һалбаринуудаараа хангалтагүй дүнгүүдые харуулһан болбошье һаань, айкомой тоосоото элидхэл амгалан байдалтай хэбэртэйгээр, тон һанаа амараар хэгдэһэн байгаа.

Партийна организациин секретарьнууд нүхэд Мацук, Лебедев, Жигжиджапов ба бусад партиин айкомой ба тэрээнэй таһагуудай худэлмэриие шангаар шүүмжэлбэ. Юуб гэхэдэ, айкомой худэлмэрилэгшэд, бага ехэгүй, колхозуудаар ябахадаа партийна организациин секретарьнууд ба жинрэй коммунистнуудтай хөөрэлдэдэггүй шахуу, харин колхозой түрүүлэгшэтэй хөөрэлдөөд лэ ябашадаг. Энэнь партийна организацинуудай нэрэ хүндэ, үүргэ ба харюусалгые дээшэлүүлхэдэ туһа хүргэдэггүй. Айкомой худэлмэрилэгшэд колхозууд дээгүүр тон яаралтайгаар ябажа гарадаг, тиигээд удаан саг соо, яаралгүйгөөр байжа, ёһотой һайн туһаламжа үзүүлдэггүй байна.

Партиин айком эхин парторганизацинуудта суглаануудые саг соогоо үнгэргэжэ байхые туйлажа шадаагүй. Эхин парторганизацинууд өөһэдынгөө үүсхэлээр бэшэ, харин диилэнхидээл айкомой хэлэжэ үгэһэн асуудалнуудые суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэдэг. Суглаануудай гаргаһан тогтоолнуудайнь дүүргэлтэ муугаар эмхидхэгдэдэг ба шалгагдадаг байна.

Тоосоото элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн хэдэн олон нүхэд идеологическа худэлмэриин хангалтагүйгөөр табигдаһаниие тэмдэглэбэ. Айкомой худэлмэрилэгшэд, секретарьнууд политическэ элидхэлнүүд ба лекцинүүдые ажалшадай дунда үсөөн уншадаг байһан ушар энээнэй тухай гэршэлнэ. Кружогууд ба политһургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ туһаламжа багаар үзүүлэгдэдэг. Тэдэ һургуулинууд ба кружогуудта занятинууд идейнэ доодо хэмжээндэ үнгэргэгдэдэг байха юм. Марксизм-ленинизмын зохёолнуудые бэеэ даан шудалжа байгаа коммунистнуудай һуралсалай хойноһоо хиналта илангаяа холын партийна организацинуудта һулаар табигданхай.

ВКП(б)-гэй айком бүхыдөө, тэрээнэй таһагууд, кадрнуудтай худэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулдаг. Хүнэй шанарые үрилшалан мэдэнгүйгөөр тушаалда табиха, нэгэ тээ унаһан хүниие нүгөөдэ тээ абаашажа табиха, партийна, советскэ ба ажахын худэлмэридэ өхэнэрнүүдые үсөөнөөр дэбжүүлхэ баримтанууд бии.

Конференци айкомой тоосоото элидхэл тушаа дэлгэрэнгы тогтоол гаргаба.

Конференци дээрэ ВКП(б)-гэй айкомой шэнэ состав, шалгалтын комисси, областной партийна конференцидэ хабаадаха делегадууд һунгагдаба.

Конференцидэ хабаадагшад агууехэ вождь ба багша нүхэр Сталинда эльгээгдэхэ баярай телеграммые тон ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаба.

* * *

ВКП(б)-гэй айкомой түрүүшын пленум дээрэ айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр К. П. Щербаков, айкомой секретарьнуудаар нүхэд Д. Ц. Ринчино, Н. Н. Рыбаков һунгагдаба. Мүн айкомой таһагуудые даагшанар ба аймагай газетын редактор баталагдаба.

КЯХТЫН АЙМАГТА

ХҮДӨӨГЭЙ КЛУБАЙ ДЭРГЭДЭХИ ЛИТЕРАТУРНА КАБИНЕТ

Больше-Лугска сельсоведэй худөөгэй клубай дэргэдэ литературна кабинет эмхидхэгдэбэ. Тус кабинедынь уранһайханаар шэмэглэгдэнхэй. Тэндэ ородой классигууд ба советскэ уранзохёолшодой номууд олон.

ХҮҮГЭДЭЙ БАЙШАНГАЙ УРАНҺАЙХАНАЙ САМОДЕЯТЕЛЬНОСТЬ

Царамска хүүгэдэй байшангай уранһайханай самодеятельность (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Дёмина) Энгельсын нэрэмжэтэ колхоздо ошожо, концерт харуулба. Тэдэнэрэй харуулһан концерт колхознигуудта ехээр һайшаагдан угтагдаһан байна.

ШЭНЭ МАГАЗИН

Кяхтын мал үүсэлэлгын пункт городой центр дээрэ эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдаха шэнэ магазин нээбэ. Тэндэ элдэб янзын колбаса, консервэ болон эдеэ хоолой бусад продуктнууд худалдагдаха юм. Тэрэшэлэн колхозно рынок дээрэ шэнэ киоскнууд бариглаба.

АГРОТЕХНИЧЕСКЭ ХЭМЖЭЭ-ЯБУУЛГА

Кяхтын аймагай Усть-Кираанай сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ худөө ажахын артелиин гэшүүд энэ жэлдэ тарянай үндэр ургаса хуряахын түлөө тэмсэн, 300 гектар талмай дээрэ саһа тогтооһон ба тарянай газар дээрэ 1500 шарга наг шэбхэ гаргаһан байна. Тэрэшэлэн 30 центнер үнэһэ, 35 центнер шубуунай аргал суглуулба.

А. Мангатханов,
Ч-Ц. Бальчинов.

Тобшо һонинууд

◆ **Уралан нарижуулгын һанамжанууд.** Улан-Удын механизированнэ шэлэй заводой түрүү худэлмэришэд энэ жэлдэ уралан нарижуулгын 10 гаран һанамжануудые оруулжа, тэдэнь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэн байна. Энэнь дунда жэшээгээр жэл соо 90 мянган түхэригэй алмалта үгэхэ байна.

◆ **Диссертаци хамгаалба.** Һаяхан зооветинститудай оперативна хирургиин кафедрые даагшын уялгые дүүргэгшэ нүхэр А. П. Косых ветеринарна наукануудай кандидадай нэрэзэргэ ололгын диссертаци Омскдо хамгаалба. Нүхэр Косых хадаа «Пенициллин гэжэ эмые ветеринарида хэрэглэлгэ» гэһэн темээр научна зохёол бэшэһэн байна.

◆ **Телефонно шэнэ станцинууд.** Хориин ба Сэлэнгын хэлхээ холбооной конторонуудай дэргэдэ центральна батарейтэй телефонно станцинууд ашаглалгада оруулагдаба.

◆ **Шэнэ МТМ баригдахань.** Энэ жэлдэ Хэжэнгын МТС-эй дэргэдэ машинно-тракторна мастерской шэнээр баригдахань. Мүнөө бэлэдхэлэй худэлмэри түлэг дундаа ябуулагдажа байна.

И. В. СТАЛИНДА АМАРШАЛГАНУУД

Нүхэр И. В. Сталинай 70 наһанай ойтой дашарамдуулан, партийна, советскэ болон олониитын организацинуудһаа, ажалшадай коллективүүд, Советскэ Союзай гражданинууд, гүрэнэй, ниитын организацинууд ба хилын саанахи элдэб нюурнуудһаа И. В. Сталинай нэрэ дээрэ олон тоото амаршалганууд ерэһэн байна.

Олон удаан жэлнүүдтэ элүүр энхэ ажаһуухыень нүхэр Сталинда бүхы зүрхэнһөө хүсэһэн амаршалгануудые хүргэбэ.

Куйбышевска кондитерска фабрикын худэлмэришэд, албахаагшад, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд;

Мичуринск городой, «Металлист» гэжэ артелиин худэлмэришэд, албахаагшад, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд;

Краснодарска һүнэй комбинадай худэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд ба албахаагшад;

Вольско дубильна экстрактнуудай заводой худэлмэришэд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Сухумска консервнэ заводой худэлмэришэд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Кировэй нэрэмжэтэ Тираспольско механическа заводой худэлмэришэд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Армавирска тамхинай фабрикын худэлмэришэд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Гурбан орденто Кузнецкэ металлургическа комбинадай худэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд ба албахаагшад;

Кемеровскэ областиин Беловско цинковэ заводой худэлмэришэд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Ленинэй орденто Челябинска ферросплавануудай заводой худэлмэришэд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Автотракторна электро-тухеэрэлгын Дзауджикауска заводой худэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Саратовска электропеэшэнүүлэй заводой худэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд ба албахаагшад;

ВЛКСМ-эй Пензенскэ обком;

Казахска ССР-эй, Кзыл-Ординска областиин, Джалагашска районой ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

Украинын КП(б)-гэй Воловско окружком ба Закарпатска областиин, ажалшадай депутадуудай окружной Соведэй гүйсэдком;

Казахстанай КП(б)-гэй Иртышска райком ба районой ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

Грузиин искусствын худэлмэрилэгшэдэй профсоюзай Республиканска комитет;

Украинын КП(б)-гэй Львовско горком ба городой ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком;

ВЛКСМ-эй Курска обком ба горком;

Воронежско областиин, Липецкэ районой районно VIII партийна конференци;

Ивановска областиин «Красная талка» гэжэ фабрикын үхибүүдэй байшангай хүмүүжүүлэгдэгшэд ба хүмүүжүүлэгшэд;

Новосибирскэ областиин, Купинска районой, Вишневскэ һургуулиин багшанар ба һурагшад;

Кировоградска областиин, Златопольско районой, Макеевскэ долоон жэлэй һургуулиин багшанар ба һурагшад;

Тюмень городой № 13 һургуулиин һурагшад ба багшанар;

Днепропетровск городой, Ленинэй нэрэмжэтэ заводой үхибүүдэй садуудай хүүгэд ба хүмүүжүүлэгшэд;

Ворошиловград город, Украинын КП(б)-гэй обком ба горком, профессиональна союзуудай областной совет, областиин ба городой ажалшадай депутадуудай Соведүүд, ЛКСМУ-гэй областной ба городской комитедүүдэй баярай суглаан;

Батуми городой партийна, советскэ ба общественнэ организацинуудай баярай суглаан;

Кемеровскэ областиин, Ленинск-Кузнецкий городой партийна, советскэ ба ниитын организацинуудай түлөөлэгшэдэй суглаан;

Тбилиси городой партийна, советскэ ба ниитын организацинуудай баярай суглаан;

Тамбов городой партийна, советскэ ба ниитын организацинуудай түлөөлэгшэдэй баярай суглаан;

Харьковска областиин Посредняиска свеклосовхозой худэлмэришэд, албахаагшад ба мэргэжэлтэд;

Алтайска хизаарай Косихинска свеклосовхозой худэлмэришэд, албахаагшад ба мэргэжэлтэд;

«Прометей», «Бирута», «Рязань» гэжэ суднонуудай экипажууд;

Николаевска областиин Еланецкэ районой Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд;

Кара-Калпакска АССР-эй Кипчакска 1-дэхи МТС-эй худэлмэришэд албахаагшад ба трактористнууд;

Алтайска хизаарай Стахановска МТС-эй худэлмэришэд албахаагшад, трактористнууд ба комбайнернуудай коллектив;

Тюменскэ областиин, Бердюжска районой, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд;

Берлиндэхи наукануудай германска академи;

Мекленбург газарай ландатагай бүхы фракцинуудай депутадууд;

Германиин Цейтц округой Профен комбинадай гурбан мянган худэлмэришэд ба албахаагшад;

Лаутер городой германо-советскэ хани барисаанай общество;

Швейцарска ажалай парти;

Кладно городой баярай суглаанда хабаадагшад;

Германска демократическа республикын арадай ээлүүринүүдэй нэгэдэлэй худэлмэрилэгшэд;

Софиин «Георгий Кирков» гэжэ гүрэнэй хэблэлэй худэлмэрилэгшэд;

Гражданска авиациин советско-венгерскэ обществын центральна Управлениин худэлмэрилэгшэд;

Венгриин Сольнок комитедэй законодательна суглаанай депутадуудай пленум;

Венгриин Шопрон городой муниципальна соведэй пленум;

Венгерскэ ажалшадай партиин партийна дээдэ һургуулиин багшанар, һурагшад ба албахаагшад;

Саратовска областиин Вольско «Комсомолец» гэжэ цементнэ заводой худэлмэришэд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Ленинэй орденто «Свет шахтёра» гэжэ Харьковска заводой худэлмэришэд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Калужска областиин Боровско сэмбэ фабрикын худэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Владимирска консервнэ заводой худэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд ба албахаагшад;

Горьковско тамхинай фабрикын худэлмэришэд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Молотовой нэрэмжэтэ Харьковска станкозаводой худэлмэришэд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Сухумска арһан гуталай комбинадай худэлмэришэд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Челябинска худөө ажахын машина бүтээлгын заводой худэлмэришэд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Харьковска «Серп и Молот» заводой худэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд ба албахаагшадай коллектив;

«Ленлес» гэжэ трестын центральна заһабарилгын мастерскойнуудай худэлмэришэд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Таганрогско шудхалгын-механическа заводой худэлмэришэд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Рижскэ городской почтово конторын коллектив;

Ярославска областной партийна һургуулиин багшанар, һурагшад ба худэлмэришэд;

Саратовска ликёро-архиин заводой худэлмэришэд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Хэлхээ холбооной бага вольтно электро-аппаратурын Курска заводой худэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд ба албахаагшад;

А. И. Микоянай нэрэмжэтэ, загаһанай промышленностиин Московско техническэ институдай худэлмэришэд, профессорнууд, багшанар, студентнүүд, ба албахаагшад;

Уфимска гүрэнэй ород театрын коллектив;

Рига городой «Ригас Текстиль» фабрикын худэлмэришэд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд ба албахаагшад.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Ажалшадай гомодолнууд ба мэдүүлгэнүүдые хаража үзэлгэ тухай

Республикын социальна тэдхэмжын Министерстводэ ажалшадай гомодолнууд ба мэдүүлгэнүүдые хаража үзэлгэ тухай асуудалые БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет һаяхан хаража үзэбэ. Энэ Министерстводэ ажалшадай гомодол ба мэдүүлгэнүүдтэ анхарал багатайгаар хандадаг, тэдэниие хаража үзэлгэдэ хойрог нобшо ябадал гаргадаг баримтанууд элирүүлэгдэһэн байна.

Социальна тэдхэмжын Министерстводэ 1949 оной турша соо ба 1950 оной январь һарада хамта 1022 гомодолнууд ба мэдүүлгэнүүд ажалшадай зүгһөө ороһон байгаа. Тэдэнэй 126-нь правительствоор тогтоогдоһон болзор соо харагдаагүй байгаа. Нэгэдэхи группын инвалид Ц. Ц. Цыбиковэй тэрээндэ пенси тогтоохо тухай бариһан мэдүүлгэ 8 һара үнгэрһэн хойно Министерствээр харагдаа. Мүн аша хүбүүндэнь пенси түлэлгые үндэһэгүйгөөр болюулһан тухай гражданка М. Д. Филатовагай гомодолые жэлэй турша соо хаража үзөөгүй байшоо.

Социальна тэдхэмжын таһагуудай ажал-ябуулга тухай ажалшадай оруулһан гомодолнууд ба мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхын тулада тэдэ таһагуудтань эльгээдэг ушар Министерстводэ гарадаг байгаа.

Улан-Удын Горгүйсэдкомой социальна тэдхэмжын таһаг гражданка М. В. Анисимовада наһа бараһан нүхэрэйнь түлөө пенси тогтоохоһоо ямаршье үндэһэгүйгөөр хоёр жэлэй турша соо арсажа байгаа. Харин социальна тэдхэмжын Министерство Анисимовагай гуйлтые хангаһан болбошье, тэрэнэй гуйлтада хойрогоор хандаһан нюурнуудта ямаршье хэмжээ абангүй орхиһон байна.

Республикын социальна тэдхэмжын Министерство ба тэрэнэй нютагуудтахи таһагууд дайнай ба ажалай инвалидуудай, наһа бараһан советскэ сэрэгшүүдэй гэр бүлэнэрэй эрилтэнүүдтэ анхаралаа багаар табина. Жэшээлхэдэ, Советскэ Армиин офицерэй эхэ, наһажаал пенсионерка О. М. Смирновада байра оложо абалгадань туһалхын орондо Министерство болбол тэрэниие социальна тэдхэмжын органуудта хабаатай гэрһээ, административна ёһоор гаргаад, орондонь ондоо байра үгөөгүй.

«БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй аппарадта, Министерствонүүдтэ, управленинүүдтэ, ажалшадай депутадуудай аймагай ба городской Соведүүдэй гүйсэдкомуудта ажалшадай гомодолнууд ба мэдүүлгэнүүдые хаража үзэлгын байдал тухай» БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1949 оной декабриин 23-най тогтоолые дүүргэхэ талаар республикын социальна тэдхэмжын Министерство зохихо хэмжээ абаагүй. Тиимэһээ тус Министерство ажалшадай гомодол ба мэдүүлгэнүүдые хаража үзэлгэдэ бии байһан дутуу дундануудые гүйсэд усадхажа шадаагүй.

Социальна тэдхэмжын Министр нүхэр Точилов ажалшадай гомодол ба мэдүүлгэнүүдые хаража үзэлгэдэ хойрог нобшо ябадал гаргадаг аппарадайнгаа худэлмэрилэгшэдтэ, аймагай ба городской социальна тэдхэмжын таһагуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ зохихо эрилтэ хэдэггүй, социальна тэдхэмжын нютагай органуудай зүгһөө ажалшадай гомодол ба мэдүүлгэнүүдые хаһа саг соонь, зүбөөр хаража үзэхэ ябадалые хангалтагүйгөөр хинадаг байгаа.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол дурсагдаһан дутуунуудые зайлуулхыень республикын социальна тэдхэмжын Министр нүхэр Точиловые, ажалшадай депутадуудай аймагай ба городской Соведүүдэй гүйсэдкомуудые уялгалһан дэлгэрэнгы тогтоол гаргаба.

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведтэ

…аука ба ухаалан зохёолгын талаар онсо гайхамшагта хүдэлмэринүүдэй түлөө 1949 оной Сталинска шангуудые олгохо тухай*)

…гайхамшаг научна хүдэлмэри-…, онсо гайхамшаг ухаалан зо-…ын ба үйлэдбэридэхи хүдэлмэриин …удые үндэhөөрнь мэргэжүүлhэ-нэй түлөө 1949 оной Сталинска шангуудые олгохо гэжэ ССР Союзай Министрнүүдэй Совет тогтообо.

II.

…нсо гайхамшаг ухаалан зохёолгын ба …лэдбэриин хүдэлмэриин методүүдые үндэhөөрнь мэргэжүүлhэнэй түлөө Сталинска шангуудые олгохо гэбэл:

…000 ТҮХЭРИГЭЙ ХЭМЖЭЭТЭЙ …ДАХИ ЗЭРГЫН ШАНГУУДЫЕ

… Генофефа Леонардовна **Линев**…, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, …пресненскэ лакошэрын заводой …льна заводской лабораториин сек… начальнигта, Рувим Михайлович …, мүн тэрэ заводой главна ин… Борис Николаевич **Крымовтэ**, …ертэ,—«муарова эмальнууд» гэжэ … лакошэрын материалнуудые бии …оной ба промышленностьда хэрэг… түлөө.

… Дмитрий Федорович **Логиновто**, хү…риин хүтэлбэрилэгшэдэ, Борис Ни…ич **Вознесенскидэ**, Михаил Бори… **Гранадта**, Павел Павлович **Аве**…, Яков Германович **Кобленцдэ**, на… сотрудникгуудта, — хэлхеэ холбоо…рагсэлнүүдэй талаар хэhэн хүдэл… түлөө.

… Андрей Борисович **Лотовто**, хүдэл… хүтэлбэрилэгшэдэ, Арманд Жа… **Рейстиндэ**, Виктор Тихонович …та, институдай научна сотрудни…—самолет-бүтээлгын талаар хэ…hэн хүдэлмэриин түлөө.

… Сергей Николаевич **Лоцмановто**, …-подполковнигто, Н. Е. Жуков… нэрэмжэтэ Сэрэгэй-агаарай инже… Академиин hургагшада,—алюмини… тэрэнэй холисонуудые гагнаха ба …эдэ хэрэглэгдэхэ припой ба флю… зохёоhоной түлөө.

… Павел Гаврилович **Лузинда**, хү…риин хүтэлбэрилэгшэдэ, И. В. … нэрэмжэтэ Уральска заводой … начальнигай орлогшодо, Иван Ва… **Онуневто**, мүн тэрэ заводой …то, Виталий Иванович **Довгопол**… тэрэ заводой инженертэ, Иван …ич **Богачевто**, Андрей Андреевич …, С. М. Кировэй нэрэмжэтэ … политехническэ институдай …нүүдтэ, Михаил Алексеевич … СССР-эй транспортна машина … Министерствын главна ме… орлогшодо, Алексей Григорье… **…наловта**, мүн тэрэ Министерст… металлургическа таhагай секторэй …гта,—вагонуудай шэрэм мөөр… үйлэдбэрилхэ методүүдые үндэ… мэргэжүүлhэнэй түлөө.

… Николай Иванович **Лукашкинда**, …овьедэхи Главчерметстройн … инженертэ, Семен Самойлович … промышленна Сарилгануудай …на научно-шэнжэлэлгын инсти… лабораторине даагшада, Лев Ни…ич **Шермандэ**, «Промстройпроект» … архитектортэ, хүдэлмэриин хү…лэгшэдтэ, Исаак Моисеевич …, мүн тэрэ трестын инженер…ен Исаевич **Круглягта**, СССР-эй … индустриин предприятинуудые … Министерствын инженертэ. … Львович **Книрельдэ**, Приднеп… Промстройпроектын управляю… Павел Николаевич **Соколовто**, …ортэ, асбоцементнэ промышлен… Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэл… институдай директорэй орлогшодо, … Андрианович **Семенцовтэ**, СССР-…на бүтээлгын предприятинуудые … Министерствын научна-шэн…лгын институдай лабораторине …, Алексей Иванович **Могильни**… тэрэ Министерствын үйлэдбэ… предприятинуудай Управлениин … инженертэ, Николай Дмитриевич …тэ, Ростовско шифернэ за…үрүүнэй главна инженертэ, Марк …ич **Куевченскидэ**, мүн тэрэ заво…ректортэ, Александр Иванович …то, асбоизделинүүдэй «Красный …» гэжэ комбинадай главна ин…, Федор Алексеевич **Титовто**, …асбоизделия» трестын түрүүнэй … инженертэ, Иван Трифонович …, Краматорско шифернэ заво…ректортэ, Николай Иванович …да, асбоизделинүүдэй «Крас…строитель» гэжэ комбинадай ди…, — промышленна гэрнүүд ба …нүүдые барилгада асбоцементээр … конструкци зохёоhоной ба …hэнэй түлөө.

… Борис Савельевич **Лысиндэ**, …эй наукануудай Академиин бодото …, Ольга Васильевна **Черепова**…институдай младша научна сотруд…, — туулгагүй шэнэ эмальнуудые …hоной түлөө.

… Григорий Викторович **Малахов**… хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, … научно-шэнжэлэлгын ин… металлургическа таhагай на…. Алексей Иванович **Мельни**… Николай Петрович **Фролов**то, … Львович **Штильмандэ**, Борис …ич **Охотиндо**, Александр Ивано…ичевто, Иосиф Артемович **Фомичевто**, инженернүүдтэ, — тон бүхэ шудхамал якорьна гэнжэнүүдые таhалдаагүй үйлэдбэрилэн гаргалга эмхидхэhэнэй түлөө.

97. Фома Иванович **Мальцевта**, СССР-эй хүндэ индустриин предприятинуудые Сарилгын Министерствын барилгада техническэ туhаламжа үзүүлхэ центральна бюрогой начальнигта, — ханын материалнуудые контейнеризацилха комплексно системэ зохёоhоной түлөө.

98. Соломон Рафаилович **Марендо**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Михаил Евтихиевич **Ладухинда**, Рувим Авсеевич **Гальбрайхта**, Сергей Михайлович **Секретевтэ**, заводой инженернүүдтэ, —шэнэ радиоаппаратурын образец зохёоhоной түлөө.

99. Борис Израилевич **Медоварта**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, институдай ахалагша научна сотрудникта, Рафаил Иванович **Лашкевичтэ**, институдай конструктортa, Георгий Кондратьевич **Слыштэ**, заводой директортэ, Алексей Михайлович **Гарагульда**, Петр Иванович **Соболевто**, заводой хүдэлмэрилэгшэдтэ, — ехэ диаметртай трубануудые хоёрдуговой автоматическа электрошэрээлгын үндэр бүтээсэтэй шэнэ арга зохёоhоной түлөө.

100. Борис Самойлович **Мильмандэ**, технологиин ба машина бүтээлгын Центральна научно-шэнжэлэлгын институдай ахалагша научна сотрудникта, Андрей Аверьянович **Василенкодэ**, Украинска ССР-эй наукануудай Академиин бодото гэшүүндэ, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдтэ, Евгений Павлович **Унксовта**, мүн тэрэ институдай директортэ, Израил Осипович **Цыпиндэ**, мүн тэрэ институдай ахалагша научна сотрудникта, Федор Николаевич **Сызранкинда**, мүн тэрэ институдай шудхалгын цехын начальнигта, Илья Борисович **Мееровичдэ**, Петр Васильевич **Березиндэ**, «Русский Дизель» заводой инженернүүдтэ, Исидор Степанович **Григорьевто**, Украинска ССР-эй наукануудай Академиин машина бүтээлгын ба хүдөө ажахын механикын проблеманүүдэй лабораториин таhагые даагшада, —тон бүхэ шэрэм абалгын шэнэ технологи зохёоhоной ба шудалhанай түлөө.

101. Виктор Владимирович **Милютиндэ**, зохёолгын главна конструкторта, Вячеслав Дмитриевич **Балабановта**, Гдалии Менделевич **Керпелевто**, Леонид Петрович **Тимаевта**, заводой инженернүүдтэ, Иван Николаевич **Левенцовто**, заводой директортэ, Владимир Степанович **Кузинда**, институдай научна сотрудникта, — радио хэлхеэ холбооной талаар хэhэн хүдэлмэриин түлөө.

102. Вадим Дмитриевич **Мироновто**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Наум Ильич **Давыдовта**, Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна теплотехническэ научно-шэнжэлэлгын институдай научна сотрудникгуудта, Евгений Павлович **Стефанида**, мүн тэрэ институдай лабораторине даагшада, — дулаанай процессүүдэй электронно автоматическа регуляторнуудые зохёоhоной ба промышленностьда оруулhанай түлөө.

103. Николай Васильевич **Михайловта**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, барилгын талаар научно-шэнжэлэлгын институдай директорэй орлогшодо, Ольга Борисовна **Розендо**, мүн тэрэ институдай научна сотрудникта, Александр Георгиевич **Калениченкодэ**, «Главсевзапстройн» главна инженертэ, Сергей Михайлович **Бахметьевтэ**, СССР-эй машина бүтээлгын предприятинуудые барилгын Министерствын стройтрестын инженертэ, Илья Абрамович **Межовто**, СССР-эй харгы замай Министерствын Главпромстройн инженертэ,—рулонно хушалта байгуулгын шэнэ методүүдые зохёоhоной түлөө.

104. Анатолий Петрович **Морозевто**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Леонид Васильевич **Голубевто**, Василий Алексеевич **Соломенцевтэ**, научно-шэнжэлэлгын институдай инженернүүдтэ, Юрий Владимирович **Яхонтовта**, заводой директортэ, Сергей Иванович **Федоровто**, — сэрэгэй техникын талаар хэhэн хүдэлмэриин түлөө.

105. Андрей Георгиевич **Нагаткинда**, «Манометр» гэжэ Московско заводой конструкторска бюрогой начальнигта, Дмитрий Васильевич **Укладовта**, мүн тэрэ заводой главна инженертэ, — эгээ точно үндэр даралтын манометрнуудай шэнэ конструкци зохёоhоной ба олоор үйлэдбэрилэн гаргадаг болоhоной түлөө.

106. Нина Александровна **Назаровада**, И. В. Сталинай нэрэмжэтэ Уральска автомобильна заводой зуборезчицэдэ,—станогууд ашаглалгые үндэhөөрнь мэргэжүүлhэнэй түлөө, өнөөнэйнь ашаар заhабарилгын хоорондохи цикл нилээд hунаагдаhан байха юм.

107. Петр Васильевич **Науменкодэ**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Главрасжирмаслын начальнигта, Михаил Вячеславович **Иродовто**, тоhонуудай Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай ахалагша научна сотрудникта, Петр Николаевич **Чуковто**, Главрасжирмаслын ахалагша инженертэ,—өөхэнүүдые реактивгүйгөөр задалха арга зохёоhоной ба ашаглалгада оруулhанай түлөө.

108. Федор Васильевич **Наяновта**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, экспедициин начальнигта, Александр Яковлевич **Вакутинда**, экспедициин главна механигта, Фрол Парфеевич **Демидовтэ**, далайгаар ябуулгын начальнигта, Виктор Иванович **Евдокимовта**, Владимир Георгиевич **Сербаевта**,—арктическа далайнуудаар гол мүрэнүүдэй судноnуудые олоор ябуулгые эмхидхэhэнэй ба бэелүүлhэнэй түлөө.

109. Борис Николаевич **Николаевта**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, медицинскэ албанай полковнигто, Федор Трофимович **Норовиндо**, медицинскэ албанай полковнигто, Петр Павлович **Перфильевтэ**, профессортэ, — халдабарита убшэнүүдые тараадаг шумуулнуудтай тэмсэхэ шэнэ методүүдые зохёоhоной түлөө.

110. Всеволод Борисович **Николаевта**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Сергей Николаевич **Семихатовта**, профессортэ, научно-шэнжэлэлгын институдай научна сотрудникгуудта, Евгений Григорьевич **Воскресенскидэ**, Евгений Владимирович **Вагинда**, Иван Иванович **Толмачевскидэ**, инженернүүдтэ, Семён Яковлевич **Гершдэ**, профессортэ,—химическэ продукт абаха шэнэ метод зохёоhоной ба промышленна талаар шудалhанай түлөө.

111. Григорий Васильевич **Никольскидо**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Владимир Викторович **Васнецовто**, Сергей Григорьевич **Крыжановскидо**, Евгений Владимирович **Боруцкида**, М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Московско гүрэнэй университедэй профессорнүүдтэ, Владимир Дмитриевич **Лебедевтэ**, мүн тэрэ университедэй зоологиин Институдай научна сотрудникта, Сергей Гаврилович **Соиндо**, мүн тэрэ университедэй доцентдэ,—Амур мүрэнэй загаhанай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ тушаа хэмжээ-ябуулгануудай системэ зохёоhоной ба биологическа талаар үндэhэ баримтатай болгоhоной түлөө.

112. Марк Дмитриевич **Обрывкодо**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Елань-Коленовско сахарай заводой слесарьта, Юрий Леонтьевич **Ткаченкодэ**, мүн тэрэ заводой главна механигта, Гавриил Федорович **Репиндэ**, мүн тэрэ заводой экспериментальна мастерскойнуудай мастерта, — свёкло тээхэ шэнэ түхэлэй автотээлгэ ухаалан зохёоhоной түлөө.

113. Үргэн Томасович **Овнатановта**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Азнефтиин главна инженертэ, Махмуд Али-оглы **Абдуллаевта**, нефть үйлэдбэрилэн абаха талаар Азербайджанска научно-шэнжэлэлгын институдай главна инженертэ, Эйюб Хабиб-оглы **Мехтиевтэ**, инженертэ, Керим Салим-оглы **Алиевардизадедэ**, нефтяной машина бүтээлгын Азербайджанска институдай главна инженертэ, Армаис Авакович **Даниелянда**, мүн тэрэ институдай директортэ, Александр Васильевич **Красноботвэ**, Юрий Иванович **Шевчугта**, мүн тэрэ институдай инженернүүдтэ, Давуд Джабраилу оглы **Мамедовтэ**, «Азнефтемаш» трестын управляющида, Михаил Никифорович **Матысда**, Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ заводой главна инженертэ, Мир Самед Али оглы **Мовсум-задедэ**, «Сталиннефть» трестын главна инженертэ, Алекпер Багирович **Сулеймановта**, «Кировнефть» трестын главна инженертэ, Анатолий Семенович **Вирновскидо**, Бүхэсоюзна нефтяной научно-шэнжэлэлгын институдай научна сотрудникта,—гүнзэгы соргоор нефть үйлэдбэрилэн абаха методые үндэhөөрнь шэнэдхэн байгуулhанай түлөө.

114. Сергей Иванович **Орашкиндэ**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, модо бэлэдхэлнүүдэй механизациин ба энергетикын Центральна научно-шэнжэлэлгын институдай ахалагша научна сотрудникта, Сергей Алексеевич **Брюховто**, мүн тэрэ институдай директортэ, Анатолий Васильевич **Шевелевтэ**, мүн тэрэ институдай механик-технологто, Алексей Александрович **Николаевта**, Петр Алексеевич **Лепенцовтэ**, мүн тэрэ институдай научна сотрудникгуудта, Александр Иванович **Цехановскидо**, «Томлес» трестын Тимирязевска леспромхозой главна инженертэ, Семен Николаевич **Некрасовта**, «Комилес» трестын Койгородско леспромхозой директортэ, Петр Максимович **Коробейниновтэ**, электрохюрөөшэндэ, Областновско леспромхозой поточно бригадын бригадирта, Сергей Викторович **Бедлинскидэ**, «Удмуртлес» комбинадай Управлениин начальнигта—модо бэлэдхэлнүүдэй шэнэ технологи зохёоhоной ба бэелүүлhэнэй түлөө.

115. Павел Иванович **Орродо**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, научно-шэнжэлэлгын институдай ахалагша научна сотрудникта, Макар Корнеевич **Бельговскидо**, мүн тэрэ институдай директортэ, Сергей Иванович **Борисовта**, мүн тэрэ институдай директорэй орлогшодо, Михаил Михайлович **Берштейндэ**, Николай Григорьевич **Ковалевскидэ**, мүн тэрэ институдай научна сотрудникгуудта, Константин Михайлович **Колповскидо**, главна инженертэ, — прецизионно трубануудые үйлэдбэрилэн гаргаха метод зохёоhоной ба шудалhанай түлөө.

116. Павел Федорович **Павловта**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, парашюднуудай Центральна бюрогой начальнигта, Георгий Дмитриевич **Лысагта**, Николай Григорьевич **Крюковтэ**, Вильям Вильямович **Раттурта**, мүн тэрэ бюрогой сотрудникгуудта, Александр Иванович **Петраковто**, парашюднуудай донецкэ бюрогой инженертэ, Константин Андреевич **Уськовто**, мүн тэрэ бюрогой технигтэ, Иосиф Исаакович **Нечаевскида**, Николай Семенович **Макагондо**, Главуглемашай Лаптевска заводой инженернүүдтэ, Валентин Алексеевич **Романовто**, Главуглемашай инженертэ, Кузьма Кириллович **Голягта**, «Рутченковуголь» трестын механигта,—сэхэ уруугаа ороhон шахтын нүхэнүүд соо клетьнүүдые тудан абаха парашюднуудые бии болгоhоной ба ашаглаhанай түлөө.

117. Владимир Сергеевич **Паничевта**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, инженертэ, Алексей Никитич **Белоконьдо**, Георгий Александрович **Кузнецовто**, Валентин Андреевич **Черюкановта**, Павел Никанорович **Шейндэ**, комбинадай инженернүүдтэ,—химическэ продукт үйлэдбэрилэн гаргаха технологи зохёоhоной түлөө.

118. Борис Евгеньевич **Патондо**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, УССР-эй наукануудай Академиин академик Е. О. Патоной нэрэмжэтэ электрошэрээлгын Институдай электротехническэ таhагые даагшада, Даниил Андреевич **Дудкодо**, Петр Григорьевич **Гребельнигтэ**, Иван Николаевич **Рублевскидэ**, мүн тэрэ институдай инженернүүдтэ, Николай Яковлевич **Кочановскидо**, Семен Маркович **Катлерта**, Леонид Николаевич **Кушнаревтэ**, Борис Афанасьевич **Болотниковтэ**, «Электрик» заводой инженернүүдтэ, Тихон Сергеевич **Ситниковтэ**, «Укркабель» заводой главна технологто,— шлангова шэрээлгын шэнэ арга зохёоhоной ба автоматическа болон хахад автоматическа бии болгоhоной түлөө.

119. Яков Менделевич **Песиндэ**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Поллак Агабекович **Аджемянда**, Анатолий Рафаилович **Герцыгтэ**, Виктор Михайлович **Фридманда**, институдай научна сотрудникгуудта, Георгий Сергеевич **Ивановта**, заводой главна инженертэ, — химическэ продукт үйлэдбэрилэн гаргаха процессые үндэhөөрнь мэргэжүүлhэнэй түлөө.

120. Константин Александрович **Петровто**, инженер-полковнигто,—химиин талаар хэhэн шэнжэлэлгэнүүдэй түлөө.

121. Сергей Алексеевич **Поддубныйда**, Николай Николаевич **Самсоновто**, институдай ахалагша научна сотрудникгуудта, —шэнэ түхэлэй гравиметрын конструкци зохёоhоной ба тэрэниие хэжэ гаргаха технологиие шудалhанай түлөө.

122. Александр Павлович **Покровскидо**, санитарно-техническэ түхеэрэлгын Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай центробежнэ шудхалгын группын хүтэлбэрилэгшэдэ, Михаил Алексеевич **Устиновта**, мүн тэрэ институдай ахалагша научна сотрудникта, Матвей Ильич **Щипановта**, мүн тэрэ институдай экспериментальна мастерскойн начальнигта,—шэрэм трубануудые центробежнэ шудхаха машинануудай конструкциие зохёоhоной түлөө.

123. Николай Семенович **Поповто**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Центральна барилгын экспериментальна базын начальнигта, Николай Михайлович **Орлянкинда**, мүн тэрэ базын бэелүүлгын группын начальнигта, Раиса Николаевна **Поповада**, «Кинопроектын» архитекторта—хүнгэдхэгдэhэн шулуун ханануудай шэнэ конструкцинуудые зохёоhоной ба бэелүүлhэнэй түлөө.

124. Николай Иосифович **Пригоровскидо**, Герман Евгеньевич **Рудашевскидэ**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдтэ, Институдай научна сотрудникгуудта, Семен Гаврилович **Чижиковтэ**, Диодор Иванович **Григоровто**, научно-шэнжэлэлгын институдай хүдэлмэрилэгшэдтэ,—артиллерийскэ аппаратурые зохёоhоной түлөө.

125. Владимир Константинович **Прокофьевто**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, профессортэ, Гүрэнэй оптическа институдай лабораториин начальнигта, Николай Семенович **Свентицкидэ**, мүн тэрэ институдай ахалагша научна сотрудникта, Константин Иванович **Тагановта**, мүн институдай младша научна сотрудникта, —металлнууд ба хайлуулгануудые спектральна шэнжэлжэ үзэхэ методүүдые зохёоhоной ба промышленностьда оруулhанай түлөө.

126. Владимир Макарович **Пташниковта**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, гол мүрэнэй флодой Министрын орлогшодо, Федор Петрович **Иванниковта**, Городецкэ судоверфиин директортэ, Борис Иванович **Еропкиндо**, Желябовай нэрэмжэтэ верфиин главна инженертэ, Яков Львович **Левиндэ**, модоор судно барилгын верфинүүдэй Главна управлениин главна инженертэ, Борис Григорьевич **Фроловто**, Вычегодско судоверфиин директортэ,—модоор суднонуудые барилгын методүүдые үндэhөөрнь мэргэжүүлhэнэй түлөө.

127. Иосиф Исаакович **Ревзиндэ**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Захар Владимирович **Коппто**, Мамикон Леонтьевич **Манукянда**, Борис Николаевич **Быниндэ**, профессортэ, Венедикт Адамович **Марскида**, институдай научна сотрудникгуудта, — пластмассаар хэhэн хэрэгсэлнүүдые медицинскэ практикада хэрэглэхэ болгоhоной түлөө.

128. Владимир Михайлович **Радионовто**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, академигтэ, Д. И. Менделеевэй нэрэмжэтэ Московско химико-технологическа институдай профессортэ, Евгения Тихоновна **Вороновада**, И. В. Сталинай нэрэмжэтэ Дербеневско химическэ заводой ахалагша химигтэ, Илья Ильич **Воронцовто**, мүн тэрэ заводой главна лабораториин ахалагша научна сотрудникта, Михаил Александрович **Чекалинда**, мүн тэрэ заводой техническэ таhагай начальнигта, Виктор Кондратьевич **Матвеевтэ**, СССР-эй наукануудай Академиин органическа химиин Институдай сотрудникта,—бухаргуудые абаха шэнэ арга зохёоhоной ба промышленностьдо хэрэглэhэнэй түлөө.

129. Яков Иванович **Савинда**, Ухтомскиин нэрэмжэтэ Люберецкэ заводой конструкторта,—хүдөө ажахын машина бүтээлгэдэ хэрэглэгдэхэ тусхай станов-автомадуудые зохёоhоной ба олоор үйлэдбэрилэн гаргаhанай түлөө.

130. Борис Петрович **Самаринда**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Научно-шэнжэлэлгын институдай главна инженертэ, Евгений Яковлевич **Мельниковтэ**, София Петровна **Челобовада**, Серафим Александрович **Тверецкидэ**, Владимир Федорович **Бобровто**, Вера Ивановна **Петуховада**, Вениамин Николаевич **Праздниковта**, Павел Алексеевич **Звигуновто**, мүн тэрэ институдай инженернүүдтэ, Николай Тимофеевич **Березовскидо**, Анатолий Степанович **Макаренкодэ**, Павел Кононович **Ковтунда**, заводой инженернүүдтэ,—химическэ продукт үйлэдбэрилэн гаргалгада хэрэглэгдэхэ хүсэтэй агрегат зохёоhоной ба промышленностьда хэрэглэhэнэй түлөө.

131. Василий Иванович **Санаевта**, Виктор Дмитриевич **Семеновто**, Московско «Красный октябрь» фабрикын бригадирнуудта,—кондитерска үйлэдбэриие эмхидхэхэ шэнэ методүүдые зохёоhоной ба хэрэглэhэнэй түлөө.

132. Павел Иванович **Седовто**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Иван Максимович **Гаврилинда**, Григорий Яковлевич **Мирскидэ**, Николай Николаевич **Румянцевта**, Алексей Иванович **Михайловта**, заводой инженернүүдтэ, Елизавета Сергеевна **Усковада**, заводой монтажницада, —шэнэ радиоаппаратура зохёоhоной ба серийнэ үйлэдбэрилэ оруулhанай түлөө.

133. Виталий Куприянович **Семинскидэ**, Киевскэ «Красный экскаватор» заводой токарьто, — үйлэдбэридэ шэнэ түргэн методүүдые дэлгэрүүлhэнэй түлөө.

134. Иван Никитич **Семченковтэ**, Новосибирскэ гүрэнэй селекционно станциин группые даагшада, Иван Никитич **Смирновто**, ороohоной ажахын Сибирскэ научно-шэнжэлэлгын институдай лабораторине даагшада, — Сибириин талын ба ойто талын районуудта тариха мильтурум 553 гэжэ яровой шэниисын шэнэ сорт бии болгоhоной түлөө.

135. Иван Петрович **Скляренкодэ**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, горно промышленностьдахи хүдэлмэриин аюулгүй байха талаар научно-шэнжэлэлгэ хэдэг Макеевскэ институдай физико химическэ шэнжэлэлгын бюрогой начальнигта, Александр Александрович **Скочинскида**, академигтэ, Владимир Константинович **Перепелицэдэ**, Федор Максимович **Галаджида**, мүн тэрэ институдай ахалагша сотрудникгуудта, Николай Константинович **Шеллерта**, мүн тэрэ институдай конструкторска бюрогой начальнигта, Николай Алексеевич **Погарскида**, маркшейдерскэ зэбсэг багажануудай Харьковска заводой главна конструкторта,—рудник доторхи агаар шалгаха приборнуудые бии болгоhоной ба тэрэниие промышленностьда хэрэглэhэнэй түлөө.

136. Сергей Иванович **Скляренкодэ**, научно-шэнжэлэлгын институдай лабораториин научна хүтэлбэрилэгшэдэ, Федор Григорьевич **Корнеевтэ**, мүн тэрэ институдай директортэ, Николай Иванович **Ардашевто**, Ольга Сергеевна **Дружининада**, Зоя Васильевна **Мироновада**, мүн тэрэ институдай научна сотрудникгуудта, Григорий Спиридонович **Павленкодэ**, заводой директортэ, Николай Васильевич **Лисицындэ**, заводой главна инженертэ,—шуhаг металл ба тэрэнэй холисонуудые үйлэдбэрилхэ методүүдые зохёоhоной ба хэрэглэлэй түлөө.

137. Вениамин Иванович **Смирновто**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Владимир Сергеевич **Дехтяревто**, Константин Федорович **Камневта**, Борис Сергеевич **Мишиндэ**, Федор Иванович **Низовто**, Сергей Антонович **Цыбульскида**, заводой инженернүүдтэ,—шэнэ радиоаппаратура серийнэ үйлэдбэридэ оруулhанай түлөө.

138. Иван Иванович **Соловьевто**, профессортэ, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, Михаил Иванович **Царевто**, Иосиф Николаевич **Поповто**, Центральна научно-шэнжэлэлгын электротехническэ лабораториин ахалагша научна сотрудникгуудта,—электрическэ системын хүдэлмэриин найдамтай байлгые дээшэлүүлhэн релейнэ хамгаалгын шэнэ байгуулалга зохёоhоной ба хэрэглэhэнэй түлөө.

139. Николай Петрович **Степичевто**, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэдэ, научно-шэнжэлэлгын лабораториин начальнигта, Григорий Ефимович **Бабеевтэ**, заводой инженертэ, Петр Петрович **Будниковта**, СССР-эй наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондентдэ, Анатолий Дмитриевич **Усановта**, инженертэ, Александр Гаврилович **Чижиковтэ**, инженертэ,—шэнэ изоляционно материал бии болгоhоной ба үндэр hайн шанартай зальная дангуудые үйлэдбэрилхэ технологи зохёоhоной түлөө.

140. Алексей Маркович **Столяровта**, «Уралнеметруд» трестын горно технигтэ, барилгын хэhэг шулуу малтан абаха машинануудые зохёоhоной ба үйлэдбэридэ хэрэглэhэнэй түлөө.

(Үргэлжэлэлэнь хожом гараха)

*) Үргэлжэлэл. Эхининь 52, 55, 56, … ба 62 дохи номернуудта.

Сталинска шангай лауреадууд

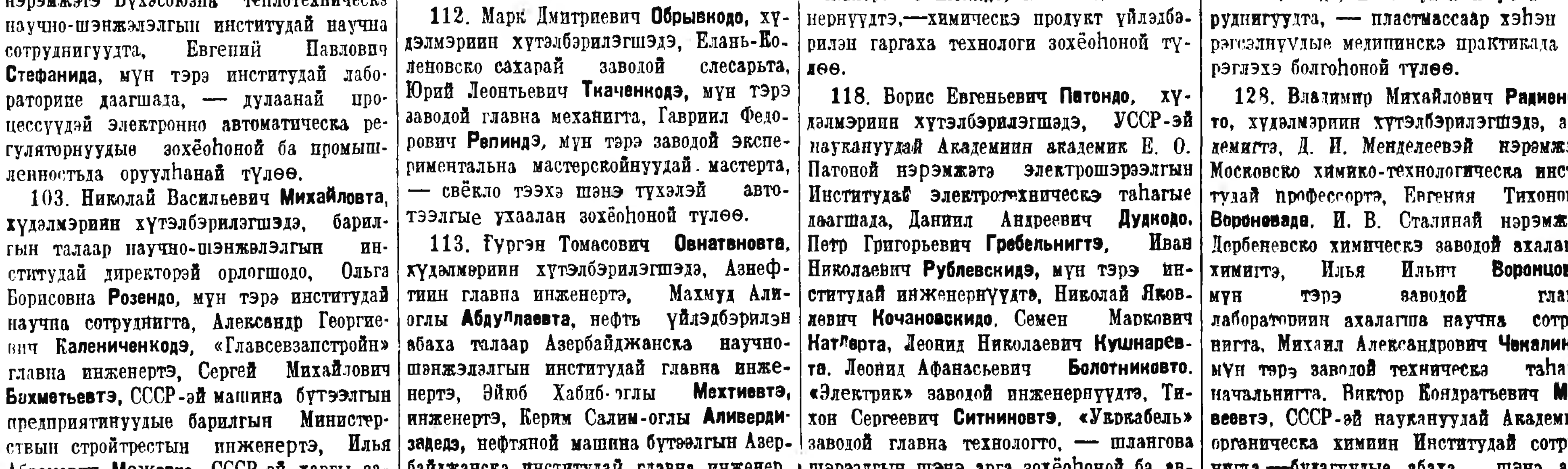

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа) Шайн Григорий Абрамович — академик; Богораз Николай Алексеевич — профессор, Сталинай нэрэмжэтэ 2-дохи медицинска институдай хирургиин клиникые даагша; Обручев Владимир Афанасьевич — академик; Пассек Татьяна Сергеевна — түүхын наукануудай доктор, СССР-эй наукануудай Академиин Н. Я. Маррын нэрэмжэтэ материальна культурын түүхын институдай ахалагша научна сотрудник ба эрдэмтэ секретарь; Титов Алексей Иванович — химическэ наукануудай доктор, К. Е. Ворошиловай нэрэмжэтэ, Советскэ Армиин химическэ хамгаалтын Сэрэгэй Академиин профессор.

ТАСС-эй фотохроника.

Ажалшадай бэшэгүүдhээ

Амжалтануудаа улам бэхижүүлнэ

«Элдэб янзын искусствонуудай дундаhаа кино болбол эгээл шухалань мүн» гэжэ В. И. Ленин киногой түүхэтэ удхашанарые тодорхойлоо hэн. Агууехэ багшынгаа энэ захяае манай Заиграйн аймагай кинофикацийн хүдэлмэрилэгшэд хододоо hанажа ябадаг.

Советскэ кинематографиин 30 жэлэй ойе тэмдэглэhэнэйнгээ hүүлээр кинофикациинхид ажалшадые киногоор хангаха ябадалые улам hайжаруулжа байна. Үнгэрэгшэшье жэлдэ тэдэнэр яhала hайнаар хүдэлмэрилhэн юм.

1949 оной турша соо ажалшадай 53 hуурин газарнуудта, тэрэ тоодо 24 колхоздо кино харуулагдаа. Аймагай кинофикациин таhаг сеанс үгэлгынгөө 1949 оной түсэбые 102,9 процент дүүргэə. Кино харагшадай тоогоор түсэбөө 110 процент дүүргэhэн байна.

«Залуу Гварди», «Ёhото хүн тухай повесть», «Сталинградска тулалдаан» ба бэшэ бэшэ гайхамшагта зохёолнууд арадай дунда тон ехэ амжалтатайгаар харуулагдада». Киномеханигууд Пахомов, Ширко ба Столяров гэгшэд аймагайнгаа ажалшадай дунда үнэн сэхэ ажалаараа алдаршанхай. Нүхэр Пахомов түсэбөө сеанс үгэлгөөр — 161,4 процент, кино харагшадай тоогоор—189,4 процент, мүнгэ суглуулалгаар — 157,9 процент дүүргэhэн байха юм.

Туйлаhан дээрээ тогтонгүй, үдэрhөө үдэртэ улам урагшаа зүдхэхэ гээшэ советскэ хүнүүдэй ёhо заншал мүн. Заиграйн аймагай кинофикациин хүдэлмэрилэгшэд hунгалтануудта бэлэдхэлэй үедэ дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөнэй долгине бүри үргэдхэжэ байна.

А. Шергина.

Малажалынь хангалтагүй байдалтай

Мухаршэбэрэй аймагай «Путь Октября» колхоздо малай үбэлжэлгэ муугаар үнгэргэгдэжэ байна. Энэ жэлэй январь, февраль соо аяар 30 толгой хурьган, 9 үхэр, 7 эхэ хонин үхэhэн байха юм. Шалтагааниинь юуб гэхэдэ, харууhанай мууhаа ба үбhэ тэжээлэй дутамаг дээрэhээ болоно.

Колхозой правлени малажалай фермэнүүдые эрхим кадрнуудаар хангахын орондо, харин тэндэ дүй дүршэлгүй хүнүүдые эльгээhэн байха юм. Тэдэнь мал харууhалжа, эдеэлүүлжэ шададаггүй.

Мүн үбhэ тэжээл зөөхын тулада фермэнүүдтээ минил 3—4 мори унаа үгэнхэй. Тэдэнь үсөөдэдэг дээрэhээ үбhэ тэжээл шэрэлгэ таhалдажа, үхэр малынь заримдаа бүхэли үдэр соо хооhоор байдаг.

Түл абалгые тон муу бэлэдхэлтэйгээр угтаа. Эхэ хонидынь түрэ түрэтэрөө булта нэгэ байра соо байдаг тула хашалдажа, гэмтэдэг байха юм. Гадна, аяар 14 хурьган хонидто гэшхэгдэжэ үхөө. Мүн хурьгадыншье тон уйтан байра соо багтажа ядажа байдаг юм.

Үбhэ тэжээлээр тон бага болоhоншье hаа, малай адуулгые муугаар эмхидхэнэ. Эндэ бэлшээрине hэлгэхэ гурим оройдоошье сахигдадаггүй.

Үнгэрэгшэ жэлэй үбэл, хабарай үедэ мал олоор хорооhон дээрэhээ энэ колхоз үхэр ба хони, ямаа үсхэбэрилхэ түсэбөө дүүргээгүй hэн. Теэд, мүнөө жэлдэ нёдондонойнгоо алдууе дахяад дабтажа байхань гайхалтай.

Энэ колхоздо малажалайнь иимэ хангалтагүй байхада Харашэбэрэй участково зоотехник нүхэр Карпукова фермэнүүдтэнь ямаршье туhаламжа үзүүлдэггүй, колхознигуудые зоотехническэ заабаринуудтай танилсуулхын түлөө оролдодоггүй байха юм. Тэрэшэлэн аймагай хүдөө ажахын таhагай хүтэлбэрилэгшэд ба мэргэжэлтэд болбол малажалаар гээгдэжэ ябаhан энэ колхозые урагшань татаха хэмжээнүүдые абадаггүй байна.

А. Хажеев.

„Б. М. Үнэндэ" бэшэhэнэй hүүлээр

Часы заhабарилгын үнэ сэн гуримшуулха хэмжээнүүд абтаба

«Бурят-Монголой Үнэн» газетын январиин 17-ной номерто Улан-Удын часовой мастерскойнуудай часы заhахадаа хүнүүдые мэхэлжэ, Горгүйсэдкомой тогтооhон прейскурантын ёhоор хараалагдаhан үнэ сэнhээ үлүү түлэбэри абадаг ба эмхи гуримгүйгөөр хүдэлмэрилдэг тухай бэшэгдэhэн байгаа.

— Статья соо хэлэгдэhэн баримтануудые Городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй байгуулhан тусхай комисси шалгажа үзөөд, часы заhабарилха мастерскойнуудые даагшадта дутуу дундануудаа дары усадхаха ба часы заhабарилгые зүбөөр сэгнэхэ» тухай дурадхаба. Комиссиин үгэhэн заабаринуудые дүүргэлтэ март hарын hүүлээр шалгагдаха байна,— гэжэ Городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын уялга дүүргэгшэ нүхэр Таряшинов манай редакцида мэдээсэбэ.

Иволгын аймагай колхозууд хабарай тарилгада эрхимээр бэлэдхэжэ байна. Колхозууд аймагай үрhэнэй инспекцидэ үдэр бүри үрhэнэй образецуудые эльгээнэ. Үрhэнэй инспекциин коллектив үрhэнэй шалгалтые түргэн болзор соо, hайн шанартайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа) үрhэнэй инспекциие даагша З. Анохина, лаборантканууд З. Таракановская, З. Шолохова гэгшэд үрhэнэй шанарые шалгажа байна.

М. Минеевэй фото.

Паровоз бүтээлгын заводто

МОСКВАГАЙХИДАЙ ҮҮСХЭЛЫЕ ХАЛАН АБАБА

Заводой коллектив Москвагай 88 предприятинуудай үнэтэ үүсхэлые халан абаба. Тус коллективэйхид өөрынгөө предприяти доторхи үйлэдбэриингөө талмайе hайнаар хэрэглэжэ, түхеэрэлгэнүүдые багтаамжатайгаар табижа, үлүү гараhан талмайнуудта нэмэлтэ шэнэ шэнэ станок ба машинануудые тодхожо байна. Жэшээлхэдэ, тендернэ цех соо байгаа хамhабариин жэжэ хэрэгсэлнүүдые гаргажа, сүлөөлэгдэhэн талмай дээрэнь металло-конструкциин цех оруулhан байха юм. Анхан металло-конструкциин цехын эзэлжэ байhан байрада прокатна цех шэнээр нээгдээ. Иигэжэ тус завод 1500 квадратна метр үйлэдбэриин талмай сүлөөлжэ, үйлэдбэриингөө бүтээсые дээшэлүүлхэ ябадал туйлаба.

ШЭНЭ БАЙРАНУУД

Заводой капитальна барилгын таhаг энэ жэлдэ 100—100 хүнэй багтаха типовой хамтын 4 байра шэнээр барижа, ашаглалгада оруулха юм. Мүнөө тэдэнэй 2 байрань баригдажа дүүрүүтэй байна.

Тэрэшэлэн 12—12 байратай хоёр дабхар 2 гэрнүүдэй hууринууд энэ жэлдэ табигдахаар хараалагдана.

ПОТОЧНО ЛИНИ

Паровоз хабсаралгын цехтэ паровозуудай рамануудые заhабарилгын хүшэр хүндэ хүдэлмэрие механизацилха зорилгоор поточно лини тодхогдохонь. Мүнөө тэрэнэй проектнэ хүдэлмэринь дүүргэгдөөд, түхеэрэлгэ хэгдэжэ эхилэнхэй.

Энээнhээ урда паровозуудай раманууд 10—12 сүүдхэ соо заhабарилагдадаг байгаа hаа, поточно аргаар 5 сүүдхэ соо заhабарилагдадаг болохоhоо гадна, хүдэлмэриинь шанар нилээд дээшэлхэ байна.

ХҮСЭТЭ СТЕНД

Заводой вагонно-пассажирска цехтэ хүсэтэ стенд тодхогдохонь. Энэ стендын аргаар вагонуудай кузовууд (торхонууд) рамаhаа hалгаагдаха юм. Урдань энэ хүндэ хүдэлмэри гараар хэгдэдэг байгаа.

Тус цехын хүдэлмэришэд XVI областной партийна конференциин нээгдэтэр стендээ тодхожо дүүргэхэбди гэhэн социалистическэ уялга абаба.

«НОГООН УЛИЦА» ГЭЖЭ ЗҮЖЭГ

Заводой культурын Ордоной уранhайханай самодеятельностиин коллективэй драматическа группа «Ногоон улица» гэжэ зүжэг hаяхан табиба. Пьесын гол рольнуудта заводой хүдэлмэришэд нүхэд И. Ефремов, Г. Миснюк, В. Опакина, А. Гергесов ба бусад наадана.

Заводой хүдэлмэришэд А. Суровай «Ногоон улица» гэжэ зүжэгые ехэ hонирхолтойгоор хаража, драмколлективтэ баясхалан хүргэбэ.

ЭДЭБХИТЭДЭЙ НАЧАЛЬНИК

Хамhабариин предприятиин начальник нүхэр Г. Зубакин барилгын материалнуудые шанар hайнтайгаар ба элбэгээр үйлэдбэрилхын тула бүхы hанал бодолоо хандуулна. Энэ жэлдэ нүхэр Зубакин барилгын материал үйлэдбэрилхэ хүдэлмэрие механизацилгаар уралан нарижуулгын 2 дурадхалнуудые оруулhан байха юм. Тэрэнэй дурадхалнуудай ашаар худхагдаhан шлакобетон транспортёроор пресстэ абаашагдаха, мүн бэлэн болоhон дүрбэлжэн тэбхэр шлакобетонно блогууд заводhоо сушилка хүрэтэр тусгаар рельс дээрэ ябадаг тэргээр зөөгдэдэг болохо юм. Энэнь хүдэлмэрие нэгэ хахад дахин хурдадхаха байна.

Эб найрамдалай тала баригшадай Норвежс[кэ] конгресс нээгдэбэ

ОСЛО, мартын 24. (ТАСС). Эб найрамдалай тала баригшадай Норвежскэ комитедээр зарлагдаhан конгресс мүнөөдэр Ослодо нээгдээ. Эб найрамдалай тала баригшадай нютагуудтахи комитедүүдэй 120 түлөөлэгшэд Норвегиин бүхы районуудhаа конгресстэ ерэбэ.

Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй түлөө[лэгшэ] —французска аббат Булье б[а] ... ралийска прогрессивнэ ... хёолшо Руперт Локвуд ... конгрессто хабаадахаяа ер[эбэ].

Эб найрамдалай тала ба[ригша]дай Норвежскэ комитедэй ... лэгшын орлогшо Мими Св... Лунден «бүхы дэлхэй дэ[эрэ] найрамдалай түлөө тэмсэл» элидхэл хэбэ.

Хитадта байгаалиие хубилгаха түсэб

ПЕКИН, мартын 24. (ТАСС). Хитадай Арадай Центральна правительство хадаа уhанай үерые hэргылэн зогсоохо ба тарялангай газарые уhалха ябадалда уhанай баялигуудые ашаглаха зорилготой угаа ехэ түсэб бэелүүлжэ байна гэжэ Синьхуа агентство мэдээсэнэ.

Энэ түсэбэй ёhоор, мүнөө ... олон миллион акр газарые hөө абарха ба уhалагдаха ... рай талмайе 1 миллион акр ... тэр ехэдхэхэ, тиин тарияна[й] ... сые 5 миллион тонно үлүү ... абаха зорилго табигдаад б...

Датска арад агрессивнэ атлантическ[а] договорто эсэргүү тэмсэнэ

КОПЕНГАГЕН, мартын 24. (ТАСС). Агрессивнэ атлантическа пактhаа арсаха, Данииhаа американска сэрэгэй шалгагшадые холодуулха, ороной бэеэ даанхай байдал дахинаа байгуулхыень правительствоhаа эрижэ датска арадта хандаhан плакадууд Копенгагенай олон районуудта мүнөөдэр нялагдаба. Иимэ ... нууд олон байшангуудта, тар[и]... до американска сэрэгэй ми[с]... байhан байшандашье няалг[даа] байба. Плакадуудые дары у[с]... ха гэhэн захиралта поли[ци] үгтөө. Плакадуудые няаhа[н] хүн полицяар арестовалагда...

Италидахи политическэ байдал тушаа

РИМ, мартын 24. (ТАСС). Ажалай бүгэдэнинтын итальянска конфедерациин үүсхэлээр, коммунистическэ ба социалистическа партинуудай, тэрэшэлэн унитарна социалистическэ партиин түлөөлэгшэдэй зүблөөн болоо. Ажалшадай эрхэ сүлөөнүүдые усадхаха гэhэн де Гасперын правительствын политикада эсэргүү ябуулгануудые хамтадаа хэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Эдэ партинууд тус тустаа я... га хэжэ, эзэгүй хооhон ... зарнуудые таряашадта о... тухай хуулинуудай бэелүүл[хэ] ябадал туйлаха, хүдэлмэри[н] салин хүлhэгүйгөөр хүдэл[хэ] hөөнь гаргаха политикада эс[эргүү] тэмсэхэ, гражданска эрхэ с[үлөө]нүүдые хаhаhан правительст[вын] хэмжээнүүдтэ эсэргүү бурууш[аа]гэhэн хэлсээн туйлагдаба.

Колумбидахи байдал

НЬЮ-ЙОРК, мартын 24. (ТАСС). Колумбиhаа абтаhан мэдээнүүдэй ёhоор, тэндэхи политическэ байдал хүшэр түгшүүритэй боложо байна. Оспин Перес ба Лауреано Гомес гэгшэдэй фашистска шанартай журамда эсэргүүсэлгэ шангадана.

Восстани хэгшэдэй ба правительственна сэрэгүүдэй хоорондо зэбсэгтэ тулалдаанууд болоhон тухай хэдэн мэдээнүүд hүүлшын үдэрнүүдтэ абтаба. Правительствода эсэргүү либеральна партяар эмхидхэгдэhэн восстаниие полициин зүгhөө hаяхан дараха үедэнь тон ехэ тулалдаан болоо. Тэрэ восстанида 4 мянга[н] хабаадаба. Восстани хэhэн[эй] гаран хүн алагдаhан ба 400 хүн түрмэдэ хаагдаhан б... Барранка Бернеха гэжэ не[фтиин] райондо баhа нэгэ тулалда[а]лоо. Тэрэ район восстани ... 1200 солдадhаа бүридэhэн ... рядаар эзэлэгдээ гэжэ «П...ма» газетэ мэдээсэбэ.

Олон офицернүүд ба сол[дадууд] восстани хэгшэдэй тала ру[на]но. Тэрэ радиостанциин ... hэнэй ёhоор, хэдэн неделиин ... тээ колумбийска сэрэгэй 7 ... гууд самолёдуудтаяа хамта [пар]тизануудтай ниилэhэн байна.

Турецкэ меджлис тараагдаа

ПАРИЖ, мартын 22. (ТАСС). Анкараhаа Франс Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэhэнэй ёhоор, меджлистэ диилэнхи олонхидынь болохо арадай-республиканска партиин түлөөлэгшэд мартын 24-hөө эхилээд мед[жлис] тарааха тухай нэгэн h... мэдүүлбэ. Меджлистэ hун[галта]нууд майн 14-дэ болохоор ... лагдана.

Иран ба Пакистанай хоорондохи харилсаанууд т...

КАРАЧИ, мартын 23. (ТАСС) «Доон» газетын мэдээсэhэнэй ёhоор, Иран ба Пакистанай хоорондо «харилсан хамг... пакт» баталха тухай ас... Иранда харагдажа байна.

Финляндиин сеймдэ

ХЕЛЬСИНКИ, мартын 23. (ТАСС). Сеймын түрүүлэгшын тушаалhаа гараха тухай мүнөөнэй премьер-министр Кекконенэй гуйлтые Финляндиин сеймын хангаhантай дашарамдуулан, мүнөөдэр сеймын шэнэ түрүү[лэгшые] hунгаха hунгалтанууд ... Премьер-министр байhан ... хольм (социал-демократ[ическа] парти) сеймын түрүүлэгшэ[ээр] ... гагдаба.

Франкистска Испаниин ажалшад үлэсхэлэн, ядуу байда[лтай]

Парижда хэблэгдэдэг, испанска «Мундо Обреро» газетэ франкистска Испаниин ажалшадай материальна байдалай хододоо муудажа байhан тухай шэнэ мэдээнүүдые толилбо.

Түмэр замай хүдэлмэришэд мүнөө үедэ хамагай бага салин хүлhэ — үдэртөө, дунда жэшээгээр, 13,93 песет абана. Мадридска метрогой олон хүдэлмэришэд 8.15 песет абана. Эхэнэрнүүдэй салин хүлhэниинь эрэшүүлэй салинhаа бүри бага байна.

Орон доторнь хонжоон ехээр дэлгэрээд, эдеэ хоолой сэн ... хүндэржэ байна гэжэ «Му[ндо Об]реро» тэмдэглэнэ. Килограм[м] ... ханай сэн 40 песет хүрэтэр ... хартаабха 5 песет, сахар ... песет сэнтэй болонхой. Бар... килограмм хилээмэнэй сэн ... сет болоо.

Ажалша зоной үгырэн хоо[hон] байхадань, капиталистнууд ... мещигүүдэй олзо саг үргэл[жэ] ... гана. Жэшээлхэдэ, мад[ридска] метрогой харьяата компани ... жэл соо 44 миллион песет ... олоhон байха юм.

Тобшо мэдээсэлнүүд

✪ Румынида арадай демократическа ёhо гуримай тогтоогдоhон саrhаа хойшо 950 мянга шахуу хүн үзэг бэшэгтэ hургагдаа. Үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхаха hургуулинуудай тоо энэ жэлдэ 27800 хүрэтэр ургаба, hурагшадайнь тоо 433800 хүн болоо.

✪ Австрийска хэблэлэй агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, hаяхан Веберсдорфдо (Дээдэ А[встри]) американска hогтуу гурба[н] ... дат трактирта ороод, тэрэ[нэй] ... ба hамгыень сохижорхёод, ... тэй бочкыень хулгайлба. ... циин ерэжэ үрьдөөгүй б[айхада] тэдэ дээрэмшэд зугадажа ...

7. Гахайн фермэдэхи ажалай эмхидхэл ба түлөөhэн тухай

Зоотехническэ кружогуудта туhаламжа

Гахай үсхэбэрилгын бригада бригадирhаа (ахалагша гахайшан), гахайшадhаа, туhалбариин хүдэлмэришэн ба харуулшанhаа бүридэhэн байха ёhотой. Томо фермэнүүдтэ гахай харууhалдаг хүдэлмэрилэгшэд доро дурсагдагша бүлэг болон хубаагдаха байна:

а) поршоонхотой ехэ гахайнуудые харууhалха гахайшад;

б) шахагдаха залуу гахайнуудые харууhалха гахайшад;

в) туhалбариин хүдэлмэришэд (тэжээл, дэбисхэр, түлеэ, уhа шэрэхэ, тэжээл буйлуулха, наг шэбхэ гаргаха).

Эмэ гахайнуудые харууhалха гахайшад илангаяа ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Тэдэ болбол өөhэдынгөө дааhан гахайнуудай элүүр энхэ байхын ба хаhа соогоо ороондо оруулагдажа, түрэхын түлөө, поршоонхонуудайнь ехэ гахайнуудай hүрэгтэ ниилүүлэгдэтэр бүрин бүтэнөөр түлжүүлэгдэхын түлөө харюусалгатай байха болоно.

Гахайн фермын бүхы хүдэлмэрие фермые даагша толгойлно. Гахайн фермэ даагшые колхозой правлени хоёр жэлэй болзороор томилдог юм. Зүгөөр гахайн фермын 20-hоо үсөөн бэшэ толгой эмэ гахайтай байгаа хадань фермые даагша томилогдохо ёhотой гэжэ правительствын тогтоол соо хэлэгдэнэ. Ганса бригадатай гахайн фермэдэ фермые даагша томилогдохогүй, харин бригадир гү, али ахалагша гахайшан фермые даагаад байха ёhотой.

Гахайн фермые эмхидхэhэнэй hүүлээр фермын үйлэдбэриин жэлэй түсэб зохёогдохо байна. Гахайн фермэдэ байhан эмэ гахайнуудhаа жэл соо хэды поршоонхо абтаха ёhотойб, жэлэй өсэстэ гахайнуудай, тэрэ тоодо эхэ ба азарга гахайнуудай тоо толгой хэдыдэ хүрэхэ ёhотойб гэжэ тэрэ түсэб соо хараалагдаха зэргэтэй.

Гахайн фермэ дээрэ гахайшан бүриин амяар амяараа хүдэлмэрилхэ ба харюусаха гуримтай хадань, гахайшан болбол хэды гахайнуудые ороондо оруулха, жэл соо хэды поршоонхонуудые абажа түлжүүлхэ, хэды ехэ гахайнуудые шахан таргалуулха, гахайнуудай амидын шэгнүүр хэды шэнээнээр нэмээхэ ёhотойб гэжэ мүн үйлэдбэриин түсэб дотор хараалагдаха байна.

Энэ даалгабари хадаа эмэ гахай бүриин урда жэлэйнь ашагhаа, түрэhэн ба ороондо оруулагдаhан хаhа болзорhоо болон бусадhаа дулдыдажа зохёогдохо ёhотой.

Гахайнуудые ороондо оруулха түсэб ба тэрэниие хэлбэришэгүйгөөр дүүргэлтэ хадаа гахай үсхэбэрилхэ хэрэгтэ угаа ехэ удхашанартай юм. Фермэ бүридэ гахайнуудые ороондо оруулгын ба гахайнуудай түрэлгын календарна түсэб зохёогдоhон байха ёhотой.

Залуу гахайнуудые 9 hаратай, 80—90 килограмм амидын шэгнүүртэй болохолоорынь түрүүшынхеэ ороондо табиха, ехэ гахайнуудые поршоонхоhоонь таhалhанай hүүлээр ороондо оруулха хэрэгтэй. Гахай үсхэбэрилгэдэ гахайнуудые үбэл-хабарай үедэ ба намар түрүүлхэ гурим илангаяа дэлгэрэнхэй. Түрүүн гахайнууд октябрь-декабрьда ороондо оруулагдажа, январь-март соо түрэдэг, хоёрдохёо апрель-майда ороондо оруулагдажа, август-сентябрь соо түрэдэг байна. Тиимэhээ январь-март соо гараhан поршоонхонууд зунай бэлшээридэ гаргагдаха үедэ 3—4 hаратай болоhон байжа, зунай бэлшээрие эрхимээр хэрэглэдэг ба бэежэдэг байха юм. Иигэжэ гахай бүриие жэлдээ хоёр дахин түрүүлхэ ябадал туйлагдадаг байна.

Иимэ хүдэлмэриин ашагтай hайн байhаниие манай республикын эрхим гахайшадай ажал эли тодоор харуулна. Жэшээнь, Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гахайшан Галина Гавришева 1948 ондо өөрынгөө дааhан гахай бүриhөө 24 поршоонхо, Заиграйн аймагай 18 партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гахайшан Илларион Устинов 25 поршоонхо абаhан байха юм. Энэ амжалта имагтал гахайнуудые жэлдээ 2—3 түрүүлжэ шадаhанай ашаар туйлагдаа.

Ажалай эмхидхэлhээ гадна ажалай түлөөhэ гуримшуулха шухала. Ажалта үдэр хадаа гахайшадай дүүргэhэн ажалhаа дулдыдажа түлэгдэхэ ёhотой:

а) абаhан ба эхэhээ таhалха хүрэтэр түлжүүлhэн элүүр энхэ поршоонхо бүриин түлөө—3 ажалта үдэр, 12 килограммhаа доошо бэшэ амидын шэгнүүртэй, эхэhээ таhалhан поршоонхо бүриин түлөө—4 ажалта үдэр;

б) шахан таргалуулжа байhан гахай ба эхэhээ таhалагдаhан поршоонхо харууhалха зуураа, тэдэнэй амидын шэгнүүрые дээшэлүүлhэнэй түлөө 10 килограмм бүриин нэгэ ажалта үдэр;

в) азарга гахайнуудые hайн шадалтайгаар харууhалhанай түлөө толгой бүхэнэй hарын 3 ажалта үдэр.

Дундаhаа доошо шадалтай азарга гахайнуудай түлөө гахайшанда ажалта үдэр түлэгдэхэгүй байна.

Гахайнуудай амидын шэгнүүр дээшэлүүлhэнэй түлөө ажалта үдэр нимэнүүд үедэ: гахайнуудые гүрэндэ тушааха, поршоонхонууд ба гахайнуудые худалдаха, залуу гахайнуудые ехэ гахайнуудай hүрэгтэ ниилүүлхэ ба гахайнуудые колхозой хэрэгсэлдэ гаргашалха болон бусад таарамжатай үедэ бэшэгдэхэ ёhотой.

Гахайшад гол түлөөhэ —ажалта үдэр абахаhаа гадна, поршоонхонуудые түлжүүлхэ, ехэ гахайнуудые бүрин бүтэнөөр үсхэхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ даалгабаринуудаа үлүүлэн дүүргэhэнэй түлөө «БМАССР-эй колхозуудта нарай малнуудые түлжүүлхэ, бодо малые бүрин бүтэнөөр үсхэхэ ба малажалай ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ даалгабаринуудые үлүүлэн дүүргэhэнэй түлөө ажалай нэмэлтэ түлөөhэ колхознигуудта үгэхэ тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1949 оной декабриин 19-нэй тогтоолой ёhоор ажалай нэмэлтэ түлөөhэ абаха байна.

Я. Фомкин,
хүдөө ажахын наукануудай кандидат.

Харюусалгата редактор
Д. Д. ЛУБСА[НОВ]

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ ул. Ленина 26 (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: отв редактора—23; АТС—1 80 зам. отв. редактора—7-85; отв. секретаря 3-23; отделов партийной и комсомольской жизни, культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации—7-85; сельского хозяйства, промышленности и транспорта—6-84; переводов—3-23; писем трудящихся и информации—6-84 (2 зв.); об'явлений 2-64 (2 зв.): Для междугородных переговоров—16.

Н—02264. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.